

Bolangizni

**KALOMGA MOS
JINSIY TARBIYA**

bilan tanishtirish
uchun 7 ta dars

Muhim suhbat: Bolangizni Kalomga mos jinsiy tarbiya bilan tanishtirish uchun 7 ta dars

Barcha ma'lumotlar Luka Gilkerson mualliflik huquqi ostida, 2014-yil. Barcha huquqlar himoyalangan.

ISBN: 978-1-946484-39-0

Nashriyot va dizayn xizmatlari MelindaMartin.me tomonidan amalga oshirilgan

MUNDARIJA

Kirish (Ota-onalar uchun).....	4
1-Dars: Xudo ularni erkak va ayol qilib yaratdi.....	13
2-Dars: Uvali-juvali bo'linglar.....	18
3-Dars: Ajoyib qilib yaratilgan	23
4-Dars: Ikkalasi bir tan bo'ladilar	27
5-Dars: Zino qilmang	30
6-Dars: Meni zo'r lamang	32
7-Dars: Qimmatbaho to'lov bilan sotib olingan	34
Bundan keyinchi?	37
Izohli lug'at.....	41

KIRISH (OTA-ONALAR UCHUN)

Bu qo'llanma nima haqda va undan qanday foydalanish kerak?

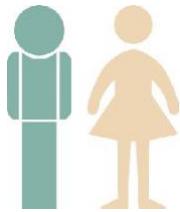
Bu qo'llanma farzandingiz bilan birga o'qiladigan yettita Kalomiy darslar to'plami bo'lib, u Xudoga ma'qul jinsiy tarbiya bo'yicha asosiy tushunchani taqdim etadi. Bu Kalomiy asosga ega bo'lgan jinsiy ta'lmdir. Bu darslar to'plami olti yoshdan o'n yoshgacha bo'lgan bolalar uchun maxsus tuzilgan bo'lib, ketma-ket yetti kun davomida birgalikda muhokama qilinadi.

Nega bu haqda yozdim?

Men bir necha yildan beri "Covenant Eyes" nomli masihiylargalarga tegishli ajoyib kompaniyada ishlayman. Bizning dasturiy ta'minot shaxslar va oilalarini onlayn pornografiyadan himoya qilishga yordam beradi.

Men ishimni sevaman, chunki kompaniyamizning missiyasi (maqsadi) ga ishonaman, lekin ishimning qorong'u tomoni ham bor. Ishonch bilan ayta olamanki, u yerda ishlashni boshlaganimdan beri, biron bir hafta pornografiya kimdirning hayotini vayron qilgani haqidagi real-hayotiy hikoyani eshitmasidan o'tmadi.

Har kuni, blogimizdagi sharhlarga moderatorlik qilaman yoki a'zolarimiz bilan muntazam gaplashadigan jamoamizdagi boshqa odamlar bilan suhbatlashaman. Men sizga aytsam, Ular so'zlab beradigan hikoyalar har doim yurakni og'ritadi. Men eri pornografiyaga berilgani tufayli turmushlari sinish nuqtasiga keldi, deb o'ylayotgan son-sanoqsiz ayollar bilan gaplashganman. Bolalar pornografiyasiga mukkasidan ketgani uchun qamoqqa olingan va o'zlaridagi bu illat shu qadar buzuqlikka olib borishiga hech qachon ishonmagan odamlardan ko'plab maktublar qabul qilganman. Sakkiz, to'qqiz, o'n yoshligida pornografiyaga yo'liqqan – va hozir, oradan o'n yoki yigirima yil o'tib buni davom ettirayotgan erkak va ayollar bilan suhbatlashganman, ular bu illatdan qutulishga hech qanday umid yo'q deb o'ylashadi.

“Men bolam bilan jinsiy aloqa haqida ertaroq gaplashmaganimdan afsusdaman.”

Men, shu bilan birga, hali Xudoga ma’qul jinsiy tarbiya haqida eshitish imkoniga ega bo‘lmasdan turib, bolalari pornografiyaga qattiq berilib qolganini bilib qolgan va gangib qolgan ota-onalar bilan ham suhbatlashganman. Ehtiyyotsizlik qilgani uchun, bu ota-onalarning ko‘plari bizga bir xil gapni aytishardi: “Men bolam bilan jinsiy aloqa haqida ertaroq gaplashmaganimdan afsusdaman.”

Yuzlab hikoyalarni eshitganimdan keyin bunga boshqa toqat qilolmasligimni va nimadir qilishim kerakligini his qildim. Men bolalarga to‘g‘ri qadam bilan yo‘lga otlanishga yordam beradigan, oddiy, ota-bola (yoki ona-bola) birgalikda o‘qiydigan Muqaddas Kitobni o‘rganish dasturini yaratishni o‘z oldimga maqsad qilib qo‘ydim.

Kalomiy jinsiy qadriyatlarning asosiy qurilish poydevorlari

Ushbu to‘plam boshlang‘ich yillardagi bolalar tushuna oladigan asosiy teologik va biologik konsepsiyalarni o‘z ichiga oladi. Har bir dars Muqaddas Kitobning ma’lum bir parchasiga asoslangan.

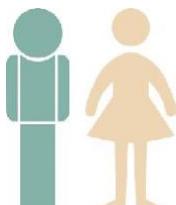
- 1-Darsda erkaklar va ayollar o‘rtasidagi farqlar o‘rganiladi; bolalarga o‘zlarining tanalari haqida, erkak va ayol jinsiy a’zolari o‘rtasidagi farqlar haqida oddiygina qilib tushuncha beriladi.
- 2-Darsda Xudoning insoniyat uchun berilgan uvali-juvali bo‘lish, ya’ni ko‘payish amri haqida muhokama yuritiladi; bolalarga jinsiy aloqa va bolalar qanday paydo bo‘lishi haqida asosiy tushuncha beriladi.
- 3-Darsda inson hayoti ona qornida qanday rivojlanishi haqida gapiriladi; bolalarga chaqaloqlar ona qornida qanday o‘sishi va tug‘ilishi mo‘jizasining tasviri beriladi.
- 4-Darsda jinsiy aloqa orqali yaratiladigan yaqinlik haqida gapiriladi, bolalarga nikohdagi jinsiy aloqaning yaxshiligi haqida va qay tarzda u erkak va ayol o‘rtasida kuchli rishta yaratishi haqida tushuncha beradi.
- 5-Darsda zinokorlik gunohi muhokama qilinadi, bolalarga u nima uchun noto‘g‘ri ekanligi haqida kalomiy tushuncha beriladi.
- 6-Darsda nomusga tegish va jinsiy zo‘ravonlik haqida gapiriladi, kimdir bolalarga noto‘g‘ri tarzda teginganlarida bu haqda ota-onalariga xabar berishning muhimligi ularga eslatiladi. (Bolalarga nisbatan jinsiy zo‘ravonlikning ilk

holatlari uchun o‘rtacha yosh, o‘g‘il bolalar uchun ham, qiz bolalar uchun ham, 9 yoshdan sal yuqori hisoblanadi; zo‘rlangan bolalarning 20% 8 yoshdan oldinroq zo‘rlanishgan. Ko‘pgina zo‘rlangan bolalarga ishonchga ega bo‘lgan oila a’zolari yoki oilaga yaqin bo‘lgan biror shaxs tomonidan bunday zarar yetkazilgan. Mana shu barcha sabablar tufayli, bu ota-onalar o‘z farzandlari bilan albatta muhokama qilishi kerak bo‘lgan mavzudir.)

- 7-Darsda Xudo bizni qimmatbaho to‘lov bilan sotib olganligi uchun o‘z tanamiz bilan Uni ulug‘lashimizning muhimligi haqida gapiriladi.

Axloqsiz narsa, Xudo yoki Yaxshi narsa

Ba’zi konservativ diniy yoki masihiy doiralarda jinsiy aloqaga zaruriy funksiyaga ega axloqsiz narsa sifatida qarab, bu haqda gapirmaslikni afzal ko‘rishadi.

So‘zlarimiz va ovozimizning ohangidan bolalarimiz jinsiy aloqa bu Xudo marhamat sifatida yaratgan yaxshi narsa ekanligini bilib olishlari kerak.

Dunyoda jinsiy aloqaga xudo sifatida, zavqlanishning asosiy manbai va muhim va qadrli narsa sifatida qarashadi.

Bulardan hech biri to‘g‘ri kalomiy qarash emas. Jinsiy aloqa bu axloqsiz narsa emas. U Xudo ham emas. Lekin, u yaxshidir. Ota-onasi sifatidagi vazifamiz farzandlarimizga faqatgina jinsiy aloqa nima ekanligini tushuntirib berish emas, shu bilan birga, unga xudojo‘ylik nuqtai nazari bilan qarash haqida ham gapirib berishdir. So‘zlarimiz va ovozimizning ohangidan bolalarimiz jinsiy aloqa bu Xudo marhamat sifatida yaratgan yaxshi narsa ekanligini bilib olishlari kerak.

“Juda ko‘p, Juda erta” gapirish qo‘rquvi

Ko‘pgina masihiy ota-onalar jinsiy rivojlanish haqida gapirishga kelganda ularning oldida ko‘ndalang turgan eng katta savol bu, “Bolalarim bunga tayyormikan?” degan savoldir. Ular o‘z bolalariga keragidan ortiq, juda erta gapirib qo‘yishdan, ularning jinsiy qiziqishi yoki qiziquvchanligini juda erta uyg‘otib yuborishdan yoki “noto‘g‘ri narsalarni gapirish”dan qo‘rqishadi.

“Kase Western Reserve” universiteti doktori Margaret Steyjer ota onalardagi “juda ko‘p, juda erta” gapirish bugungi dunyoda noyob holatdir, deb to‘g‘ri aytadi. Bunga

qarama-qarshi zidlik – sizning bolalaringiz jinsiy aloqa qilishni boshlaganda sizning qadriyatlariningizni bilmasligi – ancha ko‘p uchraydigan va ancha xavfli holatdir. “Biz yashayotgan jamiyat tufayli,” deb yozadi u, “bu suhbatlardan o‘zini chetga olish oqibatlari juda ko‘p ma’lumotni juda erta berish oqibatlaridan ancha ko‘p.”

Juda ko‘p, juda erta gapirish qo‘rquvi, odatda, biz juda kam, juda kech gapirishimizni bildiradi.

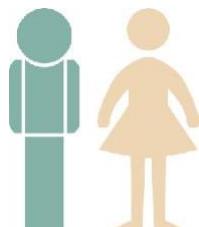
Ota-on, tayyormisiz?

Ko‘pincha, ota-onaning “tayyorlik” ko‘rsatkichi, odatda, ular o‘z bolalarida ko‘rgan biron narsaga aloqador bo‘lmaydi. Aksincha, bu ulardagi jinsiy aloqa bu ta’qiqlangan - hatto uyatli mavzu ekanligiga doir qarashlariga bog‘liq bo‘ladi. Ular shirin bolalarining ro‘parasida o‘tirib, ularga “olat” va “qin” kabi so‘zlarni bitta gapning o‘zida aytishlarini tasavvur qilolmaydilar. Ular bunday mavzular “iflos” va sofdil bolaning quloqlari uchun emas, degan fikrni xayollaridan haydolmaydilar.

Ota-onalar shuni unutmasliklari kerakki, aksariyat bolalar jinsiy aloqa haqida ta’qiqlangan mavzu deb o‘ylashni hali o‘rganishmagan. Faqat ota-onalar buni hijolath mavzu deb o‘laydilar.

Bu gap menga ham to‘g‘ri kelardi. Bir kuni kechqurun to‘ng‘ich o‘g‘lim bilan kichik suhbat qilish uchun o‘tiranimda, o‘zimni juda asabiy sezganman. Men uning bunga munosabati-javobi qanday bo‘lishini bilmasdim. Lekin, bo‘sh nigohlar yoki hijolat tortish o‘rniga, uning bu mavzuga juda qiziqqanini ko‘rib hayratlanganman. U yaxshi savollar berar va diqqat bilan quloq solar edi. Bu suhbat kamida bir soat davom etgandi (asosan uning o‘z qiziquvchanligi tufayli). Oxirida esa, u “Xudo ajoyib-a, dada?!” degan edi.

Ota-onalar jinsiy aloqa haqida gapirish yosh bolani “buzadi” yoki ularni jinsiy aloqa qilishni xohlashga undaydi, degan afsonaga e’tibor qilmang. Axloqsiz hazil va jinsiy aloqa qilishga undaydigan suratlar bolaning ongiga, shubhasiz, salbiy ta’sir qiladi, lekin jinsiy aloqaning o‘zi muammo emas.

Juda ko‘p, juda erta gapirish qo‘rquvi, odatda, biz juda kam, juda kech gapirishimizni bildiradi.

Ota-onalar o‘z farzandalari jinsiy mavjudotlar ekanliklari haqidagi reallikni qabul qilishlari kerak. Ular balkim hali gormonlar faollashuvi bosqichiga yetmagandirlar, lekin ular jins, yaqinlik, bolaning paydo bo‘lishi masalalariga qiziqadilar. Ota-onalar sifatida, biz farzandlarimizning ishonchli ma’lumot manbasi bo‘lishimiz kerak.

Butun dunyo dod solayotgan paytda ota-onalar jim turishmoqda

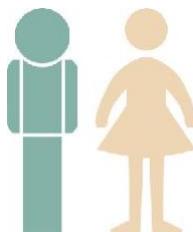
Ko‘pgina ota-onalarning maqsadi ma’lumot butunlay “zarur” bo‘lmaguncha jinsiy mavzularga doir suhbatlarni keyinga qodirishdir. Ular ilk jinsiy yetuklik belgilarini ko‘rmaguncha yoki bolalari jinsiy yetuklikka erishmagunlaricha kutadilar. Ko‘p hollarda, bu juda kech hisoblanadi.

Olti-yetti yoshli bolalar oral jinsiy haqida bolalar maydonchasida o‘rganib, mактабдан qaytayotganda bu haqda gapirishadi. Shahvoniylashgan axborotlar hamma yerni to‘ldirgan. Bolalaringiz bilan supermarketdan yoki do‘konga xarid qilishga borar ekansiz, ularni jinsiy xabarlarni ko‘rishdan himoya qilolmaysiz. Bir paytlar uyatlari hisoblangan narsalar hozir har bir jurnalning old sahifasida yoki savdo markazlari derazalarida behayolarcha namoyish etilmoqda. Shu bilan birga, zamonaviy yuqori tezlikdagi internet aloqalari va Wi-Fi dunyosida, bolangiz bir kun kelib pornografik film ko‘rishi yoki ko‘rmasligi savol bo‘lmay qoldi. Savol uni qachon ko‘rishida bo‘lib qoldi.

Butun dunyo bolalarga shahvoniy xabarlar bilan baqirmoqda, ota-onalar sukut saqlamay, jinsiy tarbiya va aloqa haqida ularga imkon qadar o‘z vaqtida va samarali ma’lumot berishlari kerak.

Nima uchun 6 yoshdan 10 yoshgacha?

Umumiy qilib aytganda, jinsiy aloqa va Xudoning bu boradagi maqsadlari haqida suhbatlarni boshlash uchun olti va o‘n yosh oralig‘i eng yaxshi vaqtdir.

...haqida gapirishni iloji boricha keyinga surish hech bir ota-onasi qilishi kerak bo‘lmagan qaltis ishdir.

Albatta, bu shunchaki bir qo‘llanma. Jinsiy haqida chuqur suhbat olib borish mumkin bo‘lgan besh yoshli bolalar istisnosi ham bormi? Ha. Birinchi marta jinsiy aloqa haqida eshitishi mumkin bo‘lgan va jinsiy jihatdan xudojo‘ylikka va sog‘lom balog‘atga qarab o‘sishi mumkin bo‘lgan o‘smirlar ham bormi? Ha. Har bir bolaga bu qo‘llanmani olti yoki yetti yoshida o‘rgatish kerakmi? Yo‘q. Ba’zi bolalar uchun ozgina kattaroq

bo‘lishlarini kutish to‘g‘ri bo‘ladi. Lekin, jinsiy aloqa haqidagi tanishtiruvchi suhbatlar nima uchun ushbu yosh chegarasidagilarga eng qo‘l kelishining yaxshi sabablari bor.

Eng avvalo, ota-onalar farzandlariga Xudoning jinsiy aloqa haqidagi maqsadlarini o‘rgatayotganlarida birinchi bo‘lish juda muhim. Ota-onalar o‘z bolalarining jinsiy aloqa haqidagi birinchi va asosiy ma’lumot manbai bo‘lishni xohlashlari kerak. Jinsiy buzuqlik va axloqsiz xabarlargaga to‘la dunyoda bolalariga jinsiy mavzular haqida gapirishni iloji boricha keyinga surmaslik kerak.

Ikkinchidan, olti yoki yetti yosh atrofida bolaning hayotida sodir bo‘ladigan muhim ijtimoiy, emotsiyal va intellektual o‘zgarishlar bor va bu jinsiy aloqa haqidagi suhbatlarimizning samaraliroq o‘tishiga imkon beradi.

Qadim zamonlardayoq odamlar olti yoki yetti yosh atrofida bo‘lgan bolalarning rivojlanishida siljish bo‘lishini payqashgan. Bobil Talmudida aytildiki, “olti yoshga to‘lmasidan oldin o‘quvchilarni qabul qilma, olti yoshga to‘lganida ularni qabul qilishing va ho‘kiz kabi ularga Tavrotni yuklashing mumkin”. O‘rta asrlarda, yetti yoshga “aql yoshi” sifatida qaralgan, bu yoshda bolalardan kattalarning yonida turib ishlashlari yoki shogirdlik qilishni boshlashlari mumkin deb hisoblashgan. Britaniya Umumiy Qonunida bolalar yetti yoshga to‘limguncha o‘z hatti-harakatlari uchun javobgar hisoblanishmagan.

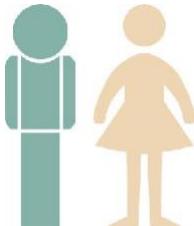
Fe’l-atvorni o‘rganish bilan shug‘ullanuvchi olimlar olti yoshdan o‘n yoshgacha bo‘lgan davrda bolalar uchun tengdoshlar bilan munosabatlar har qachongidan ham qadrliroq bo‘lishini payqashgan. Ko‘pgina bolalar uchun, bu maktabga qatnashni boshlash yoshidir va maktab bilan birga o‘z tengdoshlarining ta’siri kirib keladi. Shu sababdan, bolangizning tengdoshlaridan oldin, uning jinsiy aloqa haqidagi mustahkam ma’lumot manbasi bo‘lishga ulguring.

Olti yosh atrofida (bir yosh qo‘sning yoki ayiring) bolalar mustahkamroq bir jinsga mansub do‘slikni shakllantirishga ham moyil bo‘ladilar va ular jinsiy (gender) rollarga qattiq qiziqish ko‘rsatadilar. Bundan tashqari, mana shu paytda bolalar chaqaloqlar qanday paydo bo‘lishini tushunishga harakat qilishadi. Bu bosqichda bolalar boshqalarning yaqinlik hatti-harakatlari (o‘zlarini turmush qurgandek tutishlari yoki yigit/qiz munosabatini olib borishlari, o‘pishish, qo‘l ushlashlar va hokazolar) ga taqlid qilishlari ko‘p uchraydi.

Shu bilan birga, olti yoki yetti yoshda bolaning aqliy salohiyati o‘zgarishni boshlaydi va bu sizga ular bilan har xil mavzular haqida batafsilroq suhbatlar olib borishga imkon beradi. Bundan oldin, bola turli xil nuqtai nazarlardan har xil narsalarni tushunishga qiynaladi. Ular bir vaqtning o‘zida fikrning faqat bir jihatiga diqqatlarini qarata oladilar. Ular o‘zlarida “sehrli” qarashlarni shakllantirishga moyilroq bo‘lishadi, chunki sabab va natijani unchalik yaxshi tushunishmaydi. Lekin, olti yoki yetti yosh atrofida bola

o‘z fikrlarini boshqalarning fikrlaridan ajrata oladigan bo‘lishni boshlaydi. Ular narsalar va voqeal-hodisalar haqida mantiqiyroq o‘ylay oladigan bo‘lishadi. Bu ular bilan har xil mavzularda batafsil muhokamalar olib borishni osonlashtiradi.

Yetti yoshdan boshlab, bola uyatni his qila boshlaydi va yalang‘ochligini boshqalar ko‘rishini istamaydi.

Ota-onalar o‘z bolalarining jinsiy aloqa haqidagi birinchi va asosiy ma’lumot manbai bo‘lishni xohlashlari kerak.

Ushbu yillar mobaynida bolaning tanasi balog‘atga yetishga tayyorlana boshlaydi. Miyaning gipotolamus deb ataladigan maydonida tanadagi har xil gormonlarning zanjirli reaksiyasi boshlanadi, qiz bolalarda tuxumlarni ishlab chiqarishga va o‘g‘il bolalarda urug‘ ishlab chiqarishga signal beriladi. O‘rtacha olganda, bu, qiz bolalarda sakkiz va o‘n bir yosh oralig‘ida (shunga qaramay, bundan ham yoshroq paytda sodir bo‘lishi ham mumkin) sodir bo‘lsa, og‘il bolalarda, to‘qqiz va o‘n bir yosh oralig‘ida sodir bo‘ladi. Bunday jismoniy o‘zgarishlarning ko‘pi shu yoshlarda ko‘zga ko‘rinmasa ham, ichki o‘zgarishlar jarayoni ketayotgan bo‘ladi.

Bolangiz bu darsga tayyormi?

Ushbu qo‘llanmadagi ma’lumotlarni bolangizning yuragidagi tuproqqa ekayotgan urug‘lar deb biling. Qanday tuproqda bu urug‘lar juda yaxshi o‘sadi?

Tanish tuproq

Ushbu darslarda juda ko‘p biologik ma’lumotlar bor. Bolalar uyda tanamiz qanday ishlashi haqidagi suhbatlarda o‘zlarini erkin his qilgan holda o‘sishlari lozim. Bolalik chog‘idan ota-onalar tana haqida ochiq gapirish hamda uyat va odob-axloq hissi o‘rtasidagi muvozanatni saqlashda o‘z farzandlariga namuna bo‘lishlari kerak. Misol uchun, bola tana a’zolarining to‘g‘ri nomlarini bilishi va “shaxsiy masofa”ni hurmat qilishga o‘rgatilishi lozim. Ota-onalar bolaning savollaridan uyalib yoki hijolat bo‘lmay, aksincha ularning qiziquvchanligini qo‘llab-quvvatlashlari kerak.

Shakllanib boruvchi ta’lim tuprog‘i

Ushbu qo‘llanmani ishlatishingizdan oldin farzandingiz allaqachon siz bilan muntazam ravishda Muqaddas Kitob o‘qiyotgan, birgalikda ibodat qilayotgan va ma’lum bir

mavzularni muhokama qilishga odatlangan bo‘lishi kerak. Qo‘llanmada keltirilgan darslarni birgalikda muhokama qilayotganda bolangiz diqqat bilan eshitishi uchun unga qanday gapirish kerakligini bilishingiz kerak. Bu darslar oilaviy sajdangizning oddiy va tabiiy kengayishidek tuyulishi kerak. Agar bu hali uyingizdagi odatlarning bir qismi bo‘lmasa, bu qo‘llanma bilan boshlamang. Muqaddas Kitob bo‘yicha suhbatlar va ibodatlarning doimiyligiga asos solishdan boshlang. Uyingizda ruhiy yetakchi sifatida o‘zingizni qulay his qiling. Buni bir necha oy davomida tajriba qilganingizdan keyin bu qo‘llanmadan foydalanish haqida o‘ylang.

Oilaviy sevgi tuprog‘i

Jinsiy ta’lim, shunchaki, o‘qitilmaydi. Unga namuna ko‘rsatiladi. Turmush qurgan ota-onalar romantik sevgi qanday ko‘rinishga ega bo‘lishiga namuna ko‘rsatishlari kerak. Ota-onalar buni bir-birini hurmat qilish, bir-biriga g‘amxo‘rlik qilish, yo‘lakda tezgina o‘pib qo‘yishlar, zalda birgalikda raqsga tushish, yoqimli xushomad qilish, sovg‘alar berish va boshqa hatti-harakatlar bilan o‘rnak bo‘lishlari mumkin. Yolg‘iz ota/onalar jinsiy aloqadan saqlanishga doir Xudoning standartlarini va uchrashuv munosabatlaridagi jinsiy poklikni e’zozlashlari lozim. Ota-onalar kamtarlik va boshqalarning qadr-qimmatini e’zozlash xislatlarida, ya’ni boshqalar haqida qanday gapirishda, ommaviy axborot vositalaridagi tanlovlardan va boshqalar bilan qanday aloqa olib borishda namuna o‘rnatishlari kerak. Bunday namuna bo‘lish juda muhim va buni hech narsa bilan qiyoslab bo‘lmaydi.

Menga ma’ruza matnini bering

Ushbu qo‘llanmaning formati ma’ruza matni ko‘rinishida berilgan. Agar buni foydali deb topsangiz, darslardan so‘zma-so‘z o‘qib berishingiz mumkin. Agar siz ularni oldindan o‘qishni va ulardan shunchaki reja sifatida foydalanishni ma’qul ko‘rsangiz, bunday qilishingiz ham mumkin. Nima tabiiyroq tuyulsa, shuni qiling.

Ko‘pgina ota-onalar uchun bunday suhbatlarni olib borish qiyin, chunki hech kim ular bilan oldin bunday suhbatlarni olib bormagan. Ular jinsiy aloqa haqidagi yaxshi ota-onalik suhbat qanday bo‘lishini bilishmaydi. Bu qo‘llanma sizga aytilishi kerak bo‘lgan so‘zlarni o‘rgatadi.

Ko‘plab suhbatlardan biri

Agar ota-onalar bir paytlar “kichik bir suhbat” olib borib, shu bilan jinsiy hayot haqida suhbatlar tugatildi, deb o‘ylasa, u kunlar o‘tib ketganiga ancha bo‘ldi. Bolalarga jinsiy aloqa haqida ta’lim berish bir martalik narsa emas. Ota-onalar o‘z farzandlariga Xudoning amrlarini takroriy ravishda, har kungi hayotiy vaziyatlarda “uyda

o‘tirganda ham, yo‘lda yurganda ham, yotganda ham, turganda ham” o‘rgatishlari lozim (Qonunlar 6:7).

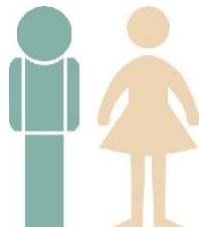
Bu Kalomiy darslar bolangizni “asosiy” (“tub”) ta’limotlar bilan ta’minlaydi, lekin, asos, ya’ni poydevor qo‘yilgandan keyin, ko‘proq narsa talab etiladi. Takrorlanganda ko‘proq narsa o‘rganish mumkin. Vaqt o‘tishi bilan, hayotning har xil vaziyatlarida bu darslarni mustahkamlashingizga to‘g‘ri keladi. Farzandingiz katta bo‘layotganda unga ko‘proq bilim berishni xohlaysiz, chunki bu ularning o‘sib borayotgan jinsiy qiziqishlariga mos keladi.

Kitobning oxirida buni qanday amalga oshirish haqida g‘oyalar berilgan.

Qo‘rquvingizni yuting

Bolangiz voyaga yetganda, uning jinsiy munosabatlari qattiq tushkunlik va uyat hissi yoki aql-bovar qilmas marhamat olib kelishi mumkin.

Qo‘rqish o‘rniga, bu qo‘llanmaga quvonch va zavq hissi bilan yondashing. Bu darslar farzandingizni marhamat yillari uchun tayyorlaydigan poydevor bo‘la olishi mumkinligini biling.

Bolangiz voyaga yetganda, uning jinsiy munosabatlari qattiq tushkunlik va uyat hissi yoki aql-bovar qilmas marhamat olib kelishi mumkin.

1-DARS: XUDO ULARNI ERKAK VA AYOL QILIB YARATDI

Kirish:

D

unyoning boshida Xudo yaratgan hamma narsalar esingdami? (Agar farzandingiz

Ibtido kitobi bilan tanishib chiqqan bo‘lsa, u yorug‘lik, suvlar, osmon, yer, quyosh, oy, yulduzlar, dengizdagi mavjudotlar, uchadigan mavjudotlar, yerdagi hayvonlar va oxirida, odamlar haqida nimani eslashini tekshiring.)

Men senga, Xudo odamlarni yaratilgan boshqa hamma mavjudotlardan qanday farqli qilib yaratganini bilishing uchun, yaratilishning oxirgi kuni haqidagi hikoyani o‘qib bermoqchiman.

Kalomdan o‘qish: Ibtido 1:24-27

Izoh: Xudo barcha turdagi mavjudotlarni, shu jumladan, odamlarni yerda yashashlari uchun yaratdi.

Odamlar boshqa har qanday mavjudotdan o‘zgacha qilib yaratilganlar. Ibtidoda biz “Xudoning suratida” yaratilganligimiz aytilgan. Bu shuni anglatadiki, barcha hayvonlardan farqli ravishda, biz Xudoga o‘xshash qilib: boshqalarga mehribon, inoyatli, sabr-toqatli, sevuvchi, rostgo‘y, kechiruvchi va odil qilib yaratilganmiz. Biz Xudo tomonidan bu dunyo va undagi mavjudotlarga g‘amxo‘rlik qilish uchun yaratilganmiz.

Lekin, Xudo faqatgina bir turdagи insonni yaratmadи. U ikki turdagи insonni yaratdi. Muqaddas Kitob, Xudo bizni erkak va ayol qilib yaratgan, deydi. U erkaklarni ham, ayollarни ham yaratgan. Erkaklar va ayollar juda ko‘p jihatdan bir-birlariga o‘xshashlar. O‘g‘il bolalar va qiz bolalar bir-birlariga qanday o‘xshash? Bizni o‘xshash qilib turadigan biron narsani ayta olasanmi? (*Bolangiz qanday javob berishini kuzating. Siz ma’lum jismoniy o‘xshashliklar: ikkita ko‘z, bitta burun va og‘iz haqida aytib o‘tishingiz mumkin. Yana gapira olish, ikki oyoqda yura olish, murakkab narsalar haqida o‘ylash, qurish va murakkab jihozlarni yasash kabi boshqa o‘xshashliklarni*)

ham aytib o'tishingiz mumkin.) Erkaklar ham, ayollar ham Xudoning suratida yaratilgan, bu esa, erkaklar va ayollar bir xil hurmatga ega ekanliklarini bildiradi – o'g'il bolalar ham, qiz bolalar ham Xudo uchun juda qadrli. Lekin, erkaklar va ayollar o'rtaida bir necha juda muhim farqlar ham bor.

Xudo erkaklar va ayollarni ichkaridan, ham tashqaridan ham turli tana a'zolariga ega qilib yaratdi. Nima demoqchi ekanligimni hozir ko'rsataman.

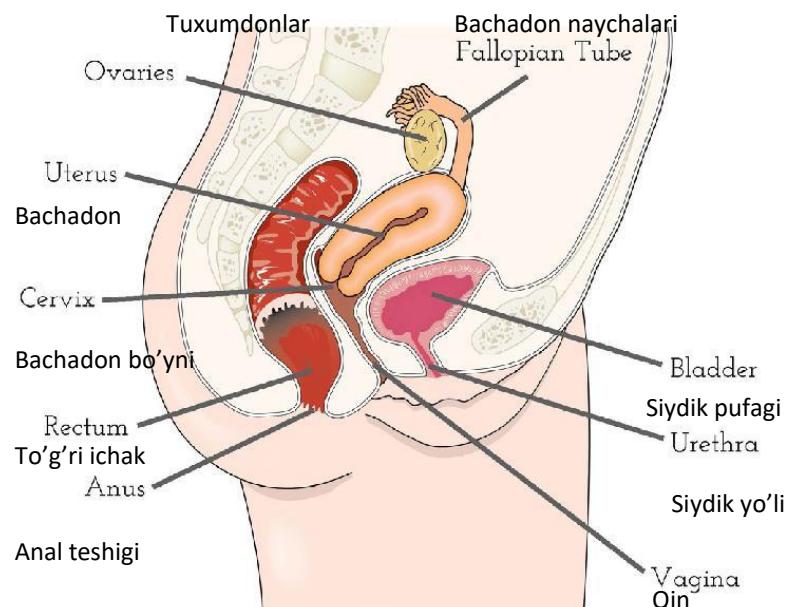
Suhbat mavzulari:

*Bolangizga Erkak Anatomiyasi va Ayol Anatomiyasi diagrammalarini ko'rsating.
Lozim deb topsangiz, quyida berilgan suhbat mavzularidan foydalaning.*

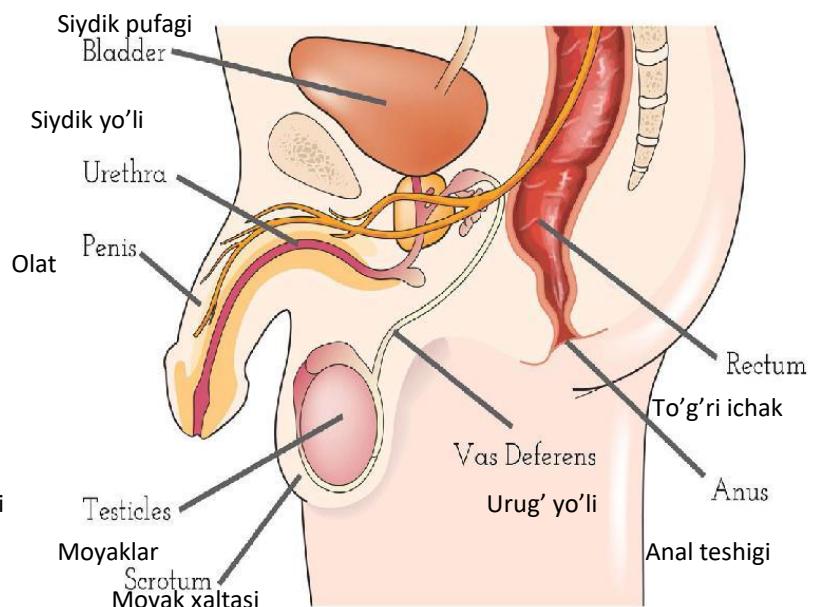
Erkak va ayolning o'xshash jihatlari

- Ayol kishining tanasi va erkak kishining tanasi ma'lum bir jihatdan bir-biriga o'xshaydi. Erkaklarda ham, ayollarda ham siydikni ushlab turadigan siydik pufagi bor. Erkaklarda ham, ayollarda ham axlatni ushlab turadigan to'g'ri ichak bor.
- Erkaklarda ham, ayollarda ham siydik siydik yo'li orqali va axlat anal teshigi orqali chiqadi.

AYOL ANATOMIYASI

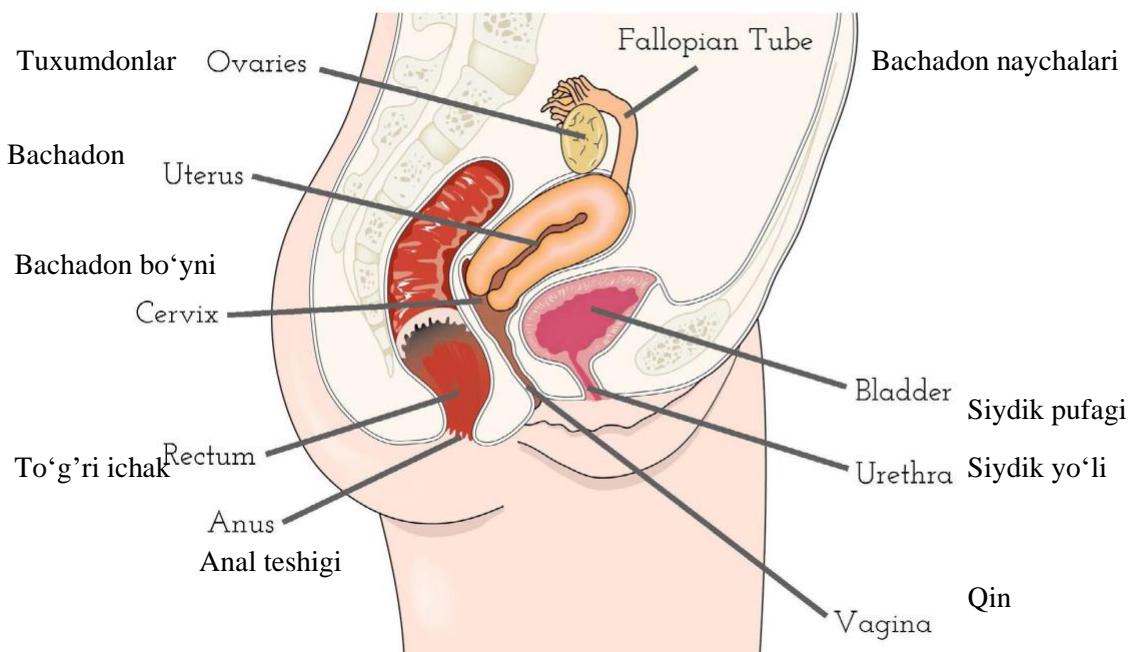
ERKAK ANATOMIYASI

Ayol Anatomiysi

- Xudo ayollarni erkaklarda bo‘lmagan yana boshqa bir teshikka ega qilib yaratdi. Bu qin deb nomlanadi. Shunday qilib, erkaklarda ikkita, ayollarda esa, uchta teshik bor.
- Agar ayol tanasidagi qindan boshlab yuqorilab borsangiz, bachadonga duch kelasiz. Ayolning tanasi bolani ko‘tarish va o‘stirish uchun Xudo tomonidan tuzilgan. Bachadon bola o‘sadigan maxsus joydir. Kimning oilasida chaqaloq bor, bilasanmi? (*Bolangiz chaqalog i bo‘lgan biron ta oilani ayta olishiga e’tibor bering.*)
- Bachadon pastidagi ingichka yo‘l bachadon bo‘yni deb nomlanadi. Bola tug‘ilish uchun tayyor bo‘lganda, bola qin orqali chiqishga yo‘l ochish uchun bu joy kengroq ochiladi. Xudo rivojlanayotgan bola uchun ayolning tanasini mukammal uy qilib yaratgani naqadar ajoyib.
- Bolani vujudga keltiradigan qism bu ayol tuxumidir, lekin bu tuxumlarning kattaligi sen ertalab nonushtada yeydigan tuxumlardek emas. Ular juda kichkina. Ular qanchalik kichik deb o‘ylaysan? (*Bolangiz ayol tuxumi qanchalik kichikligini ko‘rsata olishi uchun barmoqlarini ishlatsin.*) Aslida, tuxum shu darajada kichik bo‘ladiki, sen uni ko‘zlarining bilan ko‘rolmaysan. Ayol tuxumlari tuxumdonlar ichida shakllanadi. Ayollarda ikkita tuxumdon bo‘ladi.
- Oyda bir marta tuxumdonlar tuxum chiqaradi. Bu jarayon ovulyatsiya deb ataladi. U sodir bo‘lgan paytda bachadon naychasi tuxumdon tomon harakatlanadi. Keyin nacha oxiridagi yupqa to‘qimalar tuxumni ohista naycha tomon “supurib” yuboradi.

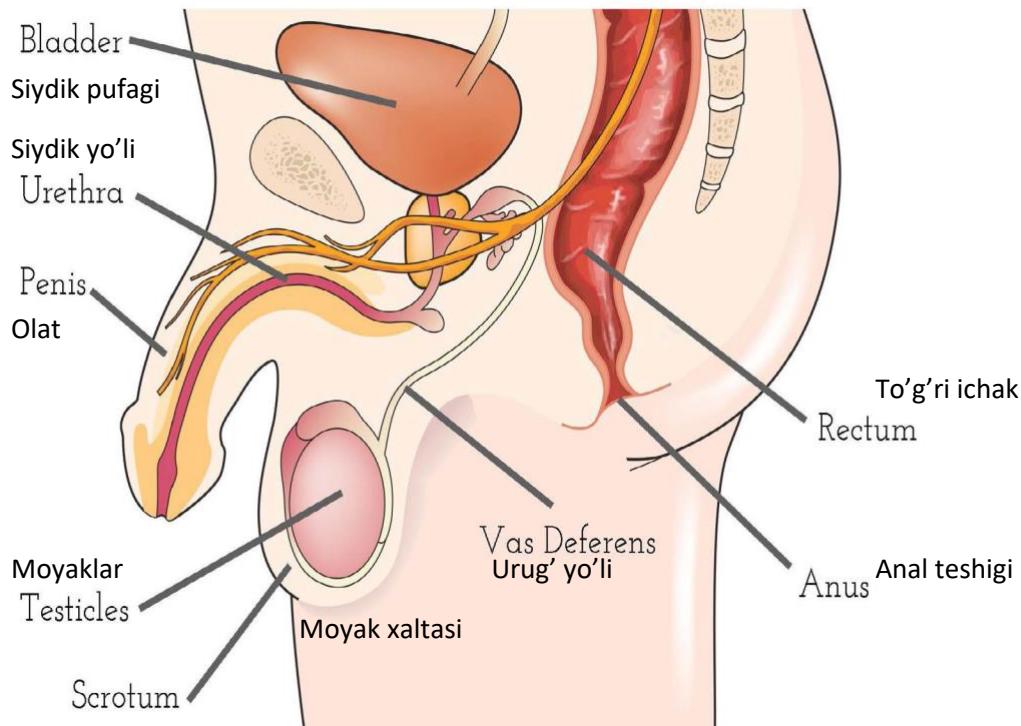
AYOL ANATOMIYASI

Erkak Anatomiyasি

- Erkaklarda olat bor. Bu erkak tanasining old qismidan osilib turadigan a'zodir.
- Bolani vujudga keltiruvchi ikkinchi qism erkak urug‘idir. Urug‘ qanchalik darajada kichik deb o‘ylaysan? (*Bolangiz bu hujayralar qanchalik darajada kichik ekanligini taxmin qilib ko‘rsin.*) Tuxumga o‘xshab, urug‘ ham ko‘zga ko‘rinmaydigan darajada kichik bo‘ladi. Aslida, urug‘ tuxumdan ham kichikroq. Urug‘ moyaklarda paydo bo‘ladi. Ayollarda ikkita tuxumdon bo‘lganidek, erkaklarda ham ikkita moyak bor.
- Moyaklar moyak xaltasi deb nomlangan teri qobig‘i va mushakning ichida joylashgan. U olatning tagida osilib turadi.
- Urug‘ “vas deferens”, ya’ni urug‘ yo‘li orqali o‘tadi. Bu nom “olib boruvchi kanal”, degan ma’noni bildiradi. Urug‘ yo‘lining qiladigan ishi, urug‘ni olatdagи uretra (siydiк yo‘li) tomon olib borishdir.
- Erkakning urug‘i ayolning tuxumi bilan birlashganda bola vujudga keladi. Keyinroq, qanday qilib ular birlashishi haqida gaplashamiz.
- Umumlashtiradigan bo‘lsak, erkak va ayollarda juda ko‘p o‘xshash jihatlar bor. Ikkalamiz ham Xudoning suratida yaratilganmiz va Uning nazarida o‘ziga xosmiz, lekin erkak bilan ayolda ham ichkaridan, ham tashqaridan farq qiladigan a’zolari bor. Bular qanday a’zolar? (*Farzandingiz siz muhokama qilgan a’zolardan birontasini nomlay olishini tekshiring. Unga diagrammalarni yana bir marta ko‘rsating va u har xil a’zolar qanday vazifani bajarishini eslay olishini tekshiring.*)

ERKAK ANATOMIYASI

Bolangiz uchun savollar:

1. O‘z tanang haqida qanday yangi narsa o‘rganding? Bittasini aytib berchi? Qarama-qarshi jinsiga ega tana haqida yangi o‘rgangan bitta narsani aytib ber? (*Bolangizning jinsiga qarab uning o‘z anatomiyasidagi qaysi a’zolar u uchun qiziq tuyulganini aniqlang. Bolangiz boshqa jinsdagi qaysi a’zo unga qiziq bo‘lganini aytib bersin.*)
2. Xudoning suratida yaratilganlik nimani bildiradi? (*Bu biz Xudoga o‘xshashligimizni va boshqa hech narsa Unga o‘xshamasligini bildiradi. Biz Xudo yaratgan dunyoga g‘amxo‘rlik qilish uchun U yaratgan mavjudotlarmiz.*)

Bolangiz uchun muhim eslatma:

Bularning bari juda qiziq ma'lumotlar, lekin buni ota-onalar o‘z farzandlari bilan bo‘lishishlari juda muhim. Sen bularning hech biri haqida do‘srlaring bilan gaplashma, chunki ular bu haqida sendan emas, o‘z ota-onalaridan eshitishlari kerak. Buni ular bilan muhokama qilma, agar kimdir bu mavzuni ko‘tarsa, ularga bu haqda suhbatlashishimz to‘g‘ri emas, deb ayt.

Ibodat: Ey Xudoyim, Sen bizlarni farishtalardan andak past qilding, lekin izzatu sharaf tojini kiydirding, va o‘z suratingda yaratding (Zabur 8:6-7). Biz ko‘rgan har bir kishi, og‘ilmi, qizmi – bundan qat’iy nazar, Sening suratingda yaratilganini bilib, ularni e’zozlashimizga yordam ber. Bizni har xil qilib yaratganing uchun ham Senga rahmat. Omin.

2-DARS: UVALI-JUVALI BO'LINGLAR

Kirish:

O'

tgan safar nima haqida gaplashganimiz esingdami? Erkak va ayol o'rtasidagi farqlar haqida nimalarni eslab qolding? (*Bolangiz erkak anatomiysi va ayol anatomiysi haqida qay darajada eslab qolganini tekshiring. Diagrammalarni chiqaring va qayta ko'rib chiqing.*)

Bugun men Xudo bizlarni erkak va ayol qilib yaratishi sabablaridan biri haqida gaplashmoqchiman.

Kalomdan o'qish: Ibtido 1:28-31

Izoh: O'tgan safar nima haqida gaplshganimizni eslang: Odamlar Xudo suratida yaratilganlar. Xudo bizga O'zi yaratgan dunyoga g'amxo'rlik qilish vazifasini bergan. Lekin, birinchi erkak va ayol faqatgina ikki kishi bo'lishgan, dunyo esa, juda katta joy bo'lgan. Qanday qilib ikkitagina odam butun dunyoga g'amxo'rlik qila olar edi? (*Bolangizda bu borada qandaydir fikr tug'ilganiga e'tibor bering. Xudo Odam Ato va Momo Havodan butun dunyo haqida g'amxo'rlik qilishlarini kutganmi?*)

Xudoning birinchi erkak va ayolga bergan birinchi amri ko'payish va dunyonи to'ldirish bo'lgan. Ular bolalarni dunyoga keltirishlari va bu bolalar ulg'ayib, ular ham o'z bolalarini dunyoga keltirishlari, ular ham ulg'ayib ko'proq bolalarni dunyoga keltirishlari lozim edi. Xudo odamlar ko'payishlarini xohlaydi, toki biz butun dunyo bo'ylab tarqala olaylik. Hozirning o'zida yer yuzida milliardlab odamlar bor va har bir shaxs bir paytlar mavjud bo'lgan birinchi erkak va ayolga aloqador.

Men senga erkaklar va ayollar qanday qilib farzand ko'rishlarini tushuntirib bermoqchiman.

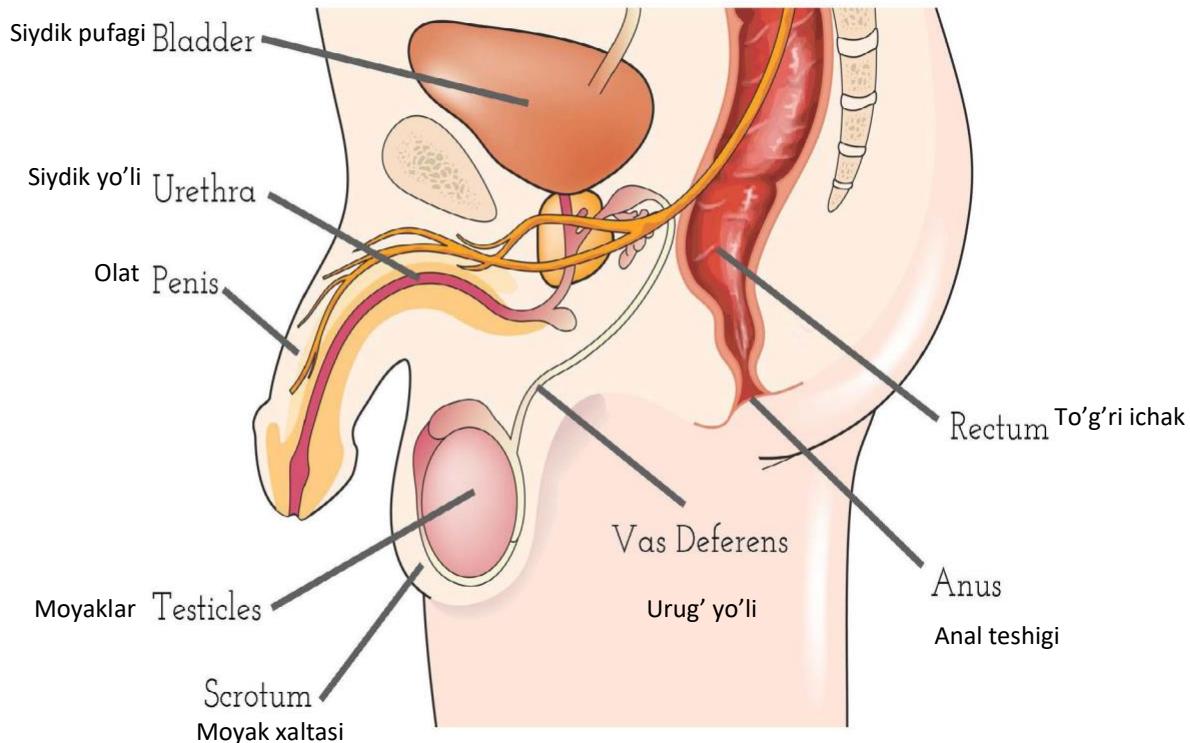
Suhbat mavzulari:

Bolangizga Erkak Anatomiyasi va Ayol Anatomiyasi diagrammalarini ko‘rsating.

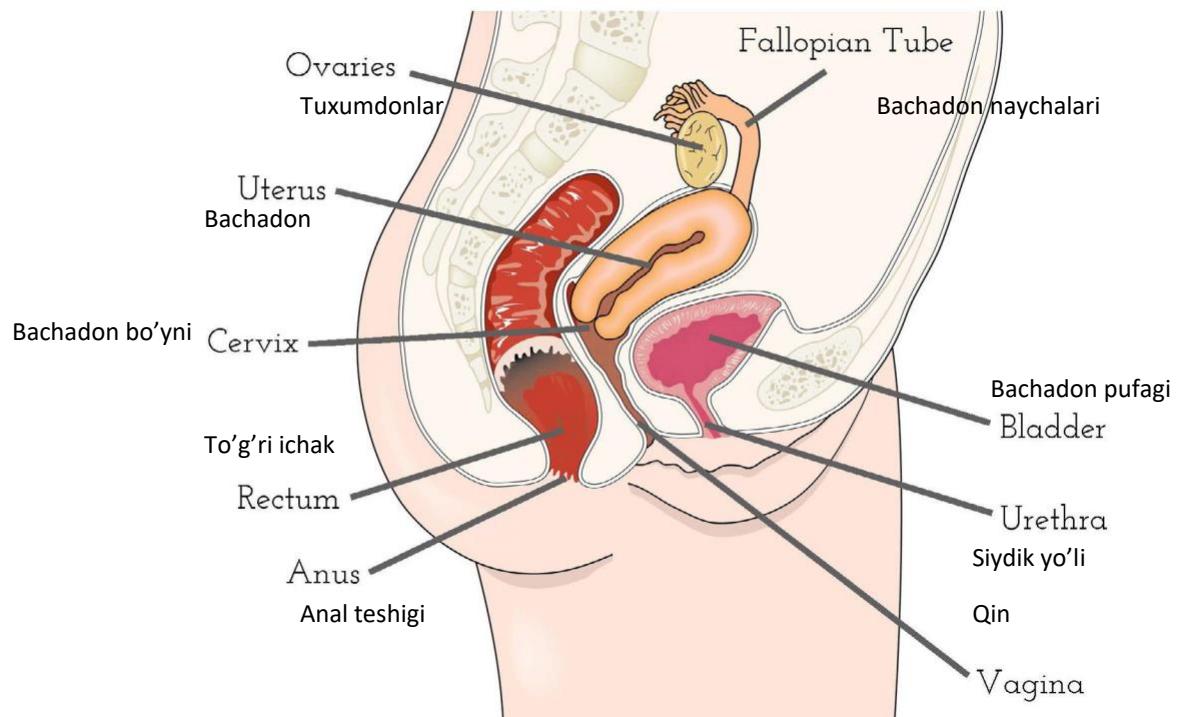
Lozim deb topsangiz, quyida berilgan suhbat mavzularini ishlating.

- Bolalar vujudga kelishi uchun, erkak va ayol jinsiy aloqaga kirishishi kerak. Bu so‘zni ilgari eshitgamisan? (*Bolangiz “jinsiy aloqa” jumlesi haqida allaqachon nimani bilishini va bu haqda oldin qayerdan eshitganini tekshiring.*)
- Erkak olati qon tomirlariga to‘la. U jinsiy aloqaga kirishishga tayyor bo‘lganda, bu qon tomirlari qon bilan to‘ladi, natijada olat juda qattiq va tikka bo‘ladi. Bu erekсия deb nomланади.
- Bu unga o‘z olatini ayolning qiniga tiqishga imkon beradi. Bu jinsiy aloqa (seks) deb ataladi. Xudo faqat bola ko‘rishimiz uchungina emas, balki biz tur mush qurgan insonga yaqinlikni his qilish uchun ham bizni shunday tuzilishda yaratgan. Bu er va xotin bir-biriga nisbatan maxsus bir bog‘liqlikni his qilishini ta’minlaydi.
- Keyin erkakning olati eyakulyatsiya deb nomланадиган bir ish qiladi. Bu sperma deb ataluvchi suyuqlik olatdan chiqishini bildiradi.
- Sperma bir qancha urug‘lardan iborat bo‘ladi. Urug‘ nimaligi esingdami? (*Bolangiz buni eslay olishini tekshiring.*) Erkak bir marta eyakulyatsiya qilganda qancha urug‘ chiqaradi, deb o‘ylaysan? (*Bolangiz biron ta sonni taxmin qila olishini kuzating.*) Erkak bir martada 180 millontacha urug‘ chiqaradi va ba’zan ozgina ko‘proq, ba’zan 400 millionta urug‘ chiqara oladi. Bu urug‘lar tuxumga yetishish uchun ayolning tanasi bo‘ylab suzib borishni boshlaydi.
- Ba’zan, erkak va ayol jinsiy aloqa qilishadi va ayolning tanasi o‘sha paytda tug‘um chiqarmaydi. Bu urug‘lar bir necha kun davomida suzib yurib va oxir-oqibatda halok bo‘lishini anglatadi.
- Lekin, agar ayol tuxum chiqarsa, bu uning homilador bo‘lishi mumkinligini bildiradi.
- Urug‘lar bachadon bo‘yni orqali bachadonga boradi va keyin bachadon naychasi orqali yuqoriga o‘tadi.
- Tuxumdonga yaqinroq joyda, bachadon naychasining teshigi oldida tuxum urug‘lanish uchun turgan bo‘lishi mumkin.

ERKAK ANATOMIYASI

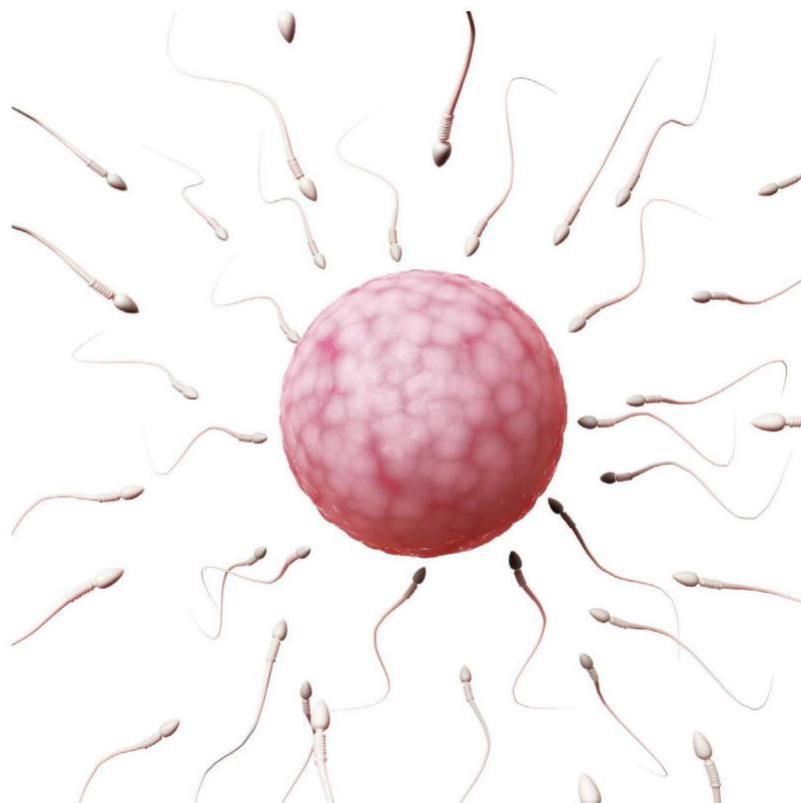

AYOL ANATOMIYASI

- Juda ko‘p urug‘lar yo‘lda halok bo‘ladi. Faqatgina kichik bir qismi bachadonga yetib boradi. Ulardan kichik bir qismigina bachadon naychalariga yetib boradi, ulardan yana kichik bir qismigina tuxumgacha yetib boradi. Xudo shunday qilib yaratganki, yetarlicha kuchli va yetarlicha sog‘lom urug‘largina tuxumgacha yetib boradi.
- Faqatgina bitta urug‘ tuxumni urug‘lantiradi. Bitta urug‘ tuxumni ichiga kirgandan keyin qolgan boshqa urug‘lar ichkariga kirolmaydi.
- Urug‘ va tuxum bitta tirik hujayra vujudga keltirish uchun o‘z materiallarini birlashtiradi. O‘sha kichik hujayra shu darajada kichikki, sen uni shu ko‘zlarining bilan ko‘rolmaysan, lekin bu insonning boshlanishidir. Demak, sen ham o‘sha kichik hujayradan boshlanganmisan? (*Ha.*) Men ham o‘sha kichik hujayradan boshlanganmanmi? (*Ha.*)
- Shunday qilib, xulosa qiladigan bo‘lsak: Jinsiy aloqa qilish turmush qurgan erkaklar va ayollarning bir-birlariga sevgi ko‘rsatish yo‘llaridan biridir. Erkak olatidan ayolning tanasiga sperma (urug‘) chiqaradi. O‘sha urug‘lardan bittasigina tuxumni urug‘lashi mumkin va shu orqali yangi hayot vujudga keladi! Xudo bizning tanamizni ajoyib qilib yaratgan, shunday emasmi?

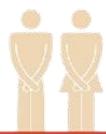
SPERMA (URUG‘) VA TUXUM

Bolangiz uchun savollar:

1. Erkakning moyaklari ichida suzuvchi hujayralarning nima deb atalishi esingdami? (*Sperma yoki urug'*)
2. Ayol tuxumdonlari ichidagi maxsus hujayralarning nomi nima? (*Tuxumlar*)
3. Ular bir-biriga qo'shilganda nima sodir bo'ladi? (*Yangi inson vujudga keladi*)
4. Urug' tuxumni urug'lash uchun ayol tanasining ichiga qanday kiradi? (*Erkak va ayol jinsiy aloqa qilishadi. Bu shuni anglatadiki, erkak o'z olatini ayolning qiniga kirgizadi va u o'z urug'ini ayolning ichiga chiqaradi.*)
5. Nima uchun Xudo odamlar bolalarni dunyoga keltirishlarini xohlaydi? (*Shu tariqa biz son jihatdan ko'payamiz va butun yer bo'ylab targalamiz.*)

Ibodat: Xudovand, erkak va ayol boshqa yangi insonni vujudga keltirish uchun birlashish tarzi uchun rahmat aytaman. Sen har bir odamga – boyu kambag‘alga, xo‘jayinu xizmatkorga – o‘z onalarining qornida shakl bergansan (Ayub 31:15). Farzandlar Sendan mukofotdir (Zabur 126:3). Biz boshqalar bilan gaplashganda Sen ularni O‘z suratingda yaratganiningni unutmasligimizga yordam bergen. Omin.

3-DARS: AJOYIB QILIB YARATILGAN

Kirish:

O'

tgan safar nima haqida gaplashganimiz esingdami? Bolalar qanday vujudga keladi?

(*Bolangiz qanchalik eslab qolganini tekshiring. Bolangizning esiga keltirish uchun anatomiya diagrammalarini ko'rsatishingiz va ba'zi asosiy suhbat mavzularini qayta ko'rib chiqishingiz mumkin.*)

Bola boshida birinchi marta paydo bo'lganda, sen uni ko'zlareringiz bilan ko'rolmaysan, chunki u juda kichik bo'ladi. Lekin, vaqt o'tishi bilan bola o'sib boradi. Bugun biz mana shu haqida gaplashamiz.

Kalomdan o'qish: Zabur 138:13-18

Izoh: Ushbu Sanoda muallif o'z onasi qornida homila bo'lgan kun uchun Xudoni olqishlayapti. Hatto hech kim ko'rolmaydigan darajada kichik bo'lgan paytda ham Xudo uni ko'ra olgan.

U hatto hali hujayralar bog'lami bo'lgan paytda, Xudo unda qandaydir quyuq tomchini ko'rmaydi; U unda shaxsni ko'radi.

Hatto onasi qornidagi hayotining birinchi kunida, Xudo kelajakka qarab, uning hayotining har bir kunini ko'ra olgan.

Muallif Xudo unga alohida e'tibor berib, onasi qornida uni birlashtirgani haqida o'ylaganda, u hayratda qoladi.

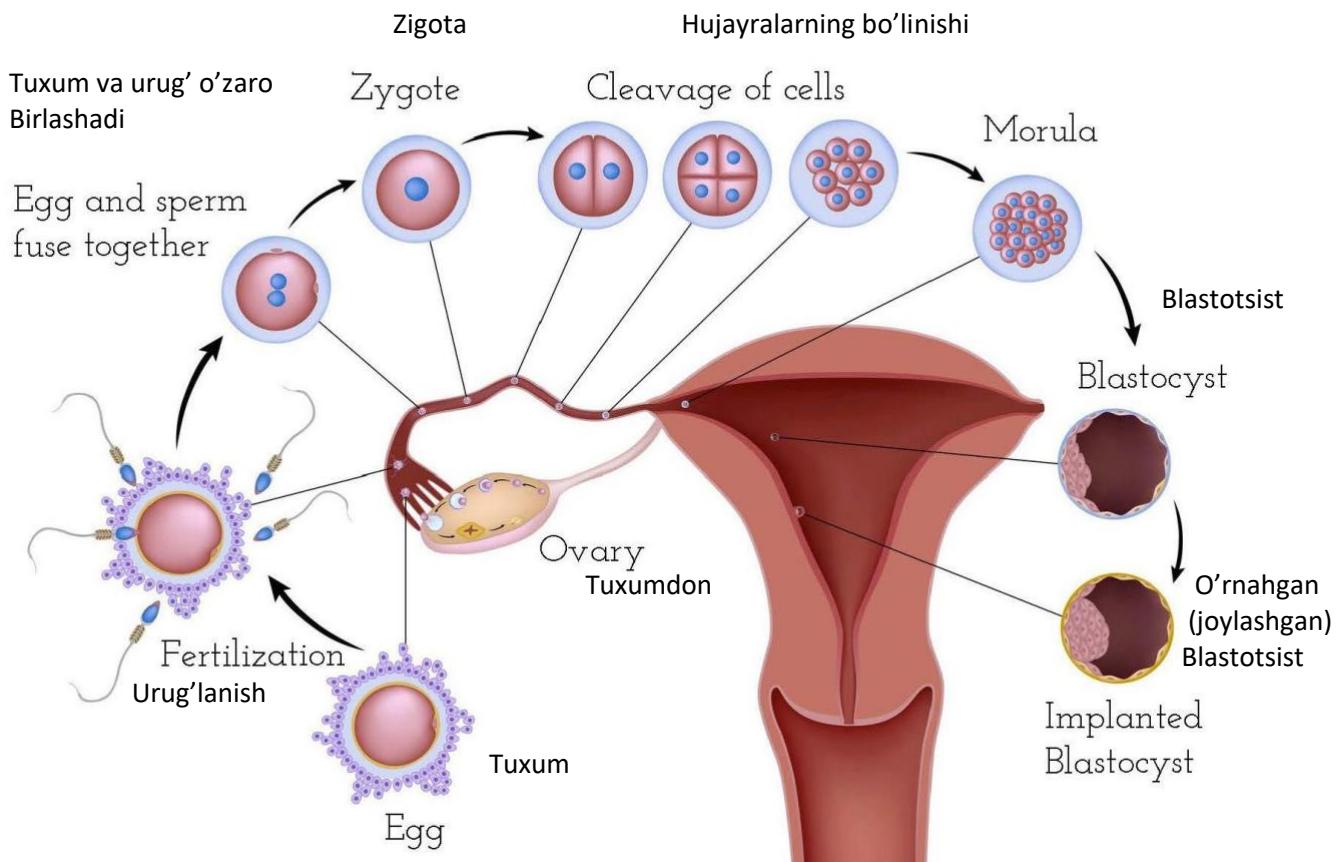
Bugun biz bola onasining qornida o'sishi jarayonida u qanday ko'rinishda bo'lishini bilamiz. Bu haqda qancha ko'p bilsak, tug'ilishimizdan oldin Xudo bizni qanday qilib "to'qigan"idan shuncha ko'p hayratlanamiz.

Suhbat mavzulari:

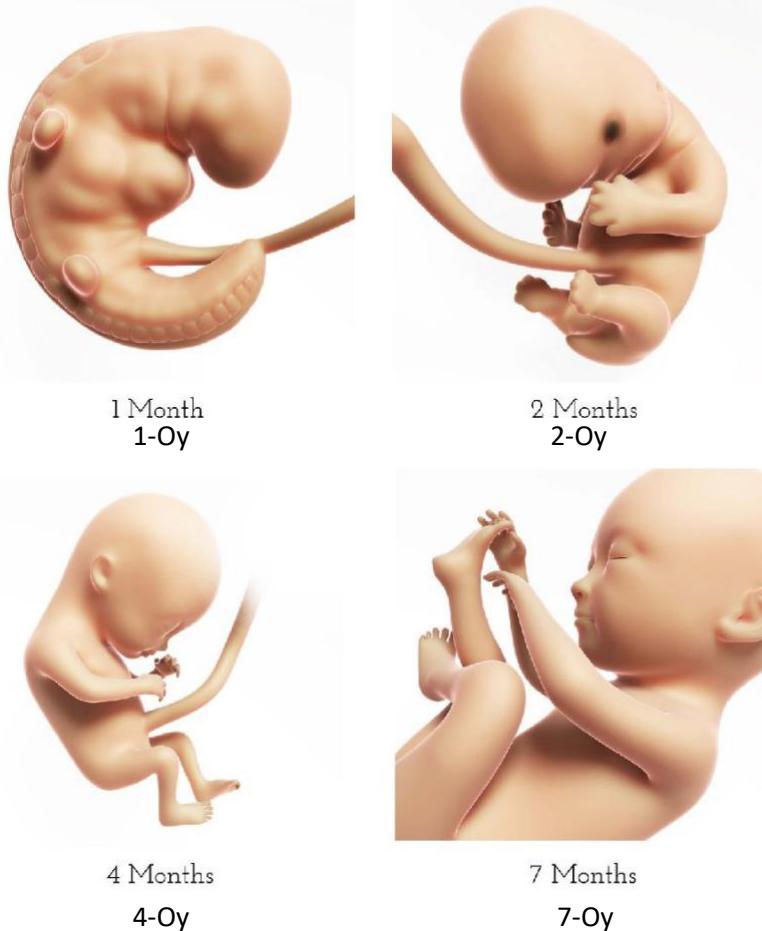
Bolangizga Bolaning rivojlanish jarayoni diagrammasini ko'rsatishingiz va lozim deb topsangiz, berilgan suhbat mavzularidan foydalanishingiz mumkin.

- Aytaylik, erkak va ayol tuxumdon tuxum chiqargandan ozgina vaqt o'tib jinsiy aloqa qilishdi. Tuxum bachadon naychasining oxirida turadi.
- Bitta urug' nihoyat urug'ning himoya qobig'ini yorib o'tsa, u tuxumga kiradi. Bu urug'lanish deb nomlanadi.
- Keyin, urug'dagi material tuxumdagi material bilan qo'shiladi va bolani vujudga keltirish uchun birlashishadi.
- Bu bitta hujayradan iborat zigotani shakllantiradi. Zigota bittagina hujayra, lekin uning ichida to'liq o'sgan insonni yetishtirish uchun kerak bo'ladigan barcha ma'lumotlar bor.

BOLANING RIVOJLANISH JARAYONI

- Keyin hujayra bo‘linish jarayonini boshlaydi, ya’ni birinchi hujayra ikkita hujayraga bo‘linadi. Keyin ikkita hujayra to‘rttaga bo‘linadi. Keyin o‘sha to‘rtta hujayra sakkiztaga bo‘linadi.
- Bola 16 ta hujayraga bo‘linganda, u ko‘rinishidan tutdek kattalikda bo‘ladi. Lotin tilida tut “morus” deb ataladi va shuning uchun, bu paytda bolani morula deb atashadi. Zigota morula bo‘lishi uchun bir necha kungina talab etiladi.
- Besh kuncha o‘tgandan keyin, bola blastotsistga aylanadi. Unda ichki hamda tashqi hujayralar guruhi bo‘ladi. Ichki guruh bolaning tanasi bo‘ladi (*yoki homila - embrion*). Tashqi hujayralar guruhi yo‘ldosh deb ataladigan narsaga aylanadi. Yo‘ldosh shunday narsaki, bola rivojlanayotganda uni ozuqaviy moddalar bilan ta’minlaydi.
- Va nihoyat bola bachadonga joylashadi. Bu joyda u to‘qqiz oygacha rivojlanadi.

- Bir oylik homilaning kattaligi ko‘knori urug‘ichalik bo‘ladi. Ko‘knori urug‘ining kattaligi qancha? (*Bolangiz uning kattaligini taxmin qilib ko‘rsin. Barmoqlaringiz bilan 2 mm.ni ko‘rsating yoki agar sizda ko‘knor urug‘i bo‘lsa, bittasini olib bolangizga ko‘rsating.*) U hatto shunchalik kichik bo‘lsada, unda allaqachon naycha bo‘ladi va u keyinroq bolaning umurtqasi va miyasini shakllantiradi.

- Bola kindik ichakchasi deb nomlangan narsa orqali oziqlanadi. U bolaning ovqat hazm qilish tizimiga boradi, u yo‘ldoshga ulangan bo‘ladi.
- Ikki oycha vaqt o‘tgandan keyin bolaning kattaligi do‘lanadek bo‘ladi. Do‘lananing kattaligi qancha? (*Bolangiz barmoqlari bilan sizga ko‘rsatsin va zarurat tug‘ilganda ularni tuzating.*) Hatto shunday kattalikda ham, unda miya, yurak, qon, qo‘llar, oyoqlar, ko‘zlar, qulqolar, burun, yuzlar va iyakning boshlanishi bo‘ladi.
- To‘rtinchchi oyning oxirlarida, bolada suyaklar, barmoq tirnoqlari, barmoq izlari, tovush psychalari va eshitish qobiliyati rivojlanadi. U hatto o‘z barmog‘ini so‘rayotgan bo‘lishi ham mumkin. Bu bosqichda bola piyoz kattaligida bo‘ladi.
- Yettinchchi oyning oxirida, bola bodring kabi uzun bo‘ladi, yutinadigan, hiqichoq bo‘ladigan, esnaydigan, uxlaydigan, oyog‘i bilan tepadigan qo‘li bilan uradigan bo‘ladi.
- Bola to‘qqiz oyligida to‘liq rivojlangan bo‘ladi.

Bolangiz uchun savollar:

1. Bola ona tanasining qaysi qismida joylashishi esingdami? (*Bachadon*)
2. Bola onasining qornida to‘liq qancha vaqt yashaydi? (*To ‘qqiz oy*)
3. Bola rivojlanayotganda barcha ozuqani qanday qabul qiladi (*Yo‘ldosh va kindik ichakchasi orqali*)
4. Bola onasining qornidan qanday chiqadi? (*Ayolning qini orqali*)

Ibodat: Xudoyim, inson tanasi ona qornida qanday shakllanishi haqida biz bilmagan shuncha ko‘p narsalar bor (Voiz 11:5). Bizni birlashtiradigan Sensan. Biz borligimizni hali biron kishi bilishidan oldin biz haqimizda minglab marta o‘ylagan O‘zingsan. Sen barcha odamlarning yuraklarini yaratgansan (Zabur 32:15). Biz Sening san’at asarlaring ekanligimizni unutmaslikka yordam ber. Omin.

4-DARS: IKKALASI BIR TAN BO'LADILAR

Kirish:

O'

tgan safar biz bolalar onalarining qornida qanday rivojlanishi haqida suhbatlashgan edik, lekin ular qanday paydo bo'lishlari esingdami? Bolalar qanday paydo bo'ladilar? (*Erkakdan chiqqan urug 'ayol ichidagi tuxumni urug 'laydi.*)

Biz oldin jinsiy aloqa haqida gaplashgan edik. Bu erkak va ayol birgalikda yalang'och holda bo'ladi va erkak o'z olatini ayolning qiniga kirkizadi. Erkaklar va ayollar bu bilan faqatgina farzand ko'rish uchun shug'ullanishmaydi. Muqaddas Kitobda jinsiy aloqa haqida ancha ko'proq narsalar aytilgan.

Kalomdan o'qish: Ibtido 2:18-25

Izoh: Xudo birinchi odamni, ya'ni Odam Atoni yaratdi, keyin esa, U Odam yolg'iz bo'lishi yaxshi emas, deb aytdi. U Odam Atoning oilasi bo'lishini istadi, keyin esa U Odam Atoning oilasi tobora o'sib borib, butun duyoni to'ldirishini xohladi. Bu uchun birinchi qadam unga xotin qilib ayol kishini yaratish edi.

Xudo Odam Atoni qattiq uxlatib qo'yadi va undan qovurg'asi va etining bir qismini olib yarasini teri bilan qoplaydi. O'sha qovurg'a va etdan Xudo barcha mavjudotlardan eng chiroylisi, ya'ni ayolni yaratadi.

Odam Ato uyg'onganda uni ko'radi, u quvonganidan she'r aytib yuboradi. U o'sha zahoti o'zining sherigi bo'ladigan shaxs mana shu ayol bo'lishini bildi. Bu go'zal mavjudot o'z tanasidan olingani uchun, o'ziga rosa munosib ekanligini bildi.

Nega Xudo Momo Havoni yaratish uchun Odam Atoning bir qismini oladi? (*Bolangiz qanday javob berishini kuzating.*) U Momo Havoni O'zi xohlagan har qanday usulda ham yaratishi mumkin edi, lekin U Odam Atoga nimanidir o'rgatayotgan edi.

Seningcha, Xudo Momo Havoni shunday tarzda yaratib, Odam Atoga nimani o'rgatayotgan edi? (*Bolangiz nima deyishiga e'tibor bering.*) Xudo ular yaqin, muhabbatga to'la munosabatda bo'lishlarini va bir-birlariga tegishli ekanliklarini unutmasliklarini xohladi. Xudo bu ikki inson o'ziga xos tarzda bir-biriga bog'lanishlarini xohladi. Odam Ato va Momo Havo birinchi turmush qurban juftlik edilar.

Turmush qurish va jinsiy aloqa qilish mana shularni bildiradi. Bugun, erkak va ayol jinsiy aloqa qilishganda, Muqaddas Kitobda aytildiki, ular "bir tan" bo'ladilar. Bu ular o'ziga xos tarzda – tanalari, onglari va yuraklarida birlashganliklarini bildiradi. Xudo jinsiy aloqani juda lazzatli va zavqli qilib yaratdi. Jinsiy aloqa faqatgina bolani vujudga keltirishni bildirmaydi – odamlar ko'p marotaba jinsiy aloqa qilishadi va bolani vujudga keltirishmaydi. Jinsiy aloqa shunday narsaki, unda siz kimgadir bog'lanib qolasiz.

Jinsiy aloqa shunday kuchli narsaki, u erkak va ayol o'rtasida maxsus bir rishta yaratadi. Mana shu sababdan, sen faqatgina turmush qurban odaming bilan jinsiy aloqa qilishing kerak bo'ladi. Xudo aytadiki, agar sen biror kishi bilan jinsiy aloqa qilishdan lazzatlanmoqchi bo'lsang, sen u bilan o'la-o'lguningizcha birga qolishga sodiq bo'lishing kerak. Mana shuni biz nikoh deb ataymiz.

Xuddi shu sabab tufayli, agar shaxs hali nikohlanmagan bo'lsa, ular jinsiy aloqa qilmasliklari kerak. Xudo jinsiy aloqani er va xotin o'rtasidagi maxsus bir rishta qilib yaratgan. Albatta, odamlar gunoh qilganda Xudo ularni kechirishi mumkin, lekin U o'zimizning foydamiz uchun faqatgina nikohdan o'tgandan keyin jinsiy aloqa qilishimizni xohlaydi. Bizni tashlab ketadiganlar bilan shunday maxsus rishtani shakllantirishni xohlamaymiz. Xudo biz qolgan hayotimizni o'sha inson bilan o'tkazishga qaror qilmagunimizcha, birov bilan bunday yaqin bo'lishimizni xohlamaydi.

Bolangiz uchun savollar:

1. Bir kun kelib sen ham turmush qurasanmi? (*Bolangiz nima deb javob berishini kuzating. Ular turmush quraman yoki yolg'iz o'taman desa, har ikkala holda ham bu yaxshi xohish ekanligini tasdiqlang.*)
2. Agar kimdir o'zining turmush o'rtog'i bo'limgan boshqa birov bilan jinsiy aloqa qilgan bo'lsa, va o'sha inson uni butunlay tark etsa, u o'zini qanday his qiladi? (*Sen o'zingni juda yolg'iz va tushkun his qilasan. Jinsiy aloqa seni kimgadir bog'lab qo'yadi va agar o'sha inson sen bilan bir umr qolishga o'zini bag'ishlamasa, sen u ketgandan keyin o'zingni juda tushkun his qilasan.*)

3. Ikki inson o‘rtasidagi bunday maxsus rishtani tasvirlash uchun Muqaddas Kitobda qaysi so‘zlar ishlatilgan? (*Bir tan*)
4. Inson turmush qurmagan insoni bilan jinsiy aloqa qilishi kerakmi? (*Yo ‘q. Bu Xudoning qonuniga zid va buni qilganlarga zarar keltiradi.*)

Ibodat: Xudoyim, nikohni yaratganing uchun Senga rahmat. Bir kun kelib (bolangizning ismi) turmush qurganda, Sen ularning nikohlarini saqlashing va himoya qilishing uchun ibodat qilaman, toki ular umrlarining oxirigacha o‘z nikohlarida qolsinlar (Matto 19:6). [Bolangizning ismi] ga turmush qurish yoki qurmaslikni va qachon turmush qurishni tanlashga donolik bergen hamda nikohda unga quvonch bag‘ishla. Omin.

5-DARS: ZINO QILMANG

Kirish:

Kimdir sendan biror marta biron nimangni o‘g‘irlaganmi? Nima deb o‘ylaysan, kimdir senga tegishli nimanidir olib qo‘ysa, o‘zingni qanday his qilasan? (*Bolangiz o‘zini qanday his qilishini tasavvur qilib ko‘rsin.*) Lekin, kimdir sen turmush qurgan insonni o‘g‘irlasa-chi? O‘zingni qanday his qilgan bo‘lar eding? (*Bu bundan ham og‘irroq azob bo‘ladi.*)

Bugun biz jinsiy aloqa va “zino” deb ataladigan gunoh haqida suhbatlashamiz.

Kalomdan o‘qish: Chiqish 20:1-2, 12-17

Izoh: Ushbu parchada Xudo O‘z xalqiga o‘nta amr beradi. Bu Isroil xalqi rioya qilib yashashi kerak bo‘lgan maxsus qonunlardir. U ularga boshqa odamlar bilan qanday munosabatda bo‘lishlari kerakligi haqida aytadi. Bolalar o‘z ota-onalarini hurmat qilishlari va ularga bo‘ysunishlari kerak. Odamlar hech qachon bir-birlarini o‘ldirmasliklari (qotillik qilmasliklari) kerak. Ular hech qachon bir-birlaridan o‘g‘irlamasliklari kerak. Ular hech qachon boshqa odam haqida yolg‘on gapirmasliklari kerak. Ular hech qachon boshqa odamga tegishli biror bir narsani olishni xohlamasliklari kerak. Xudo bu amrlar ichida jinsiy aloqa haqida ham gapiradi.

Erkaklar va ayollar Xudo tomonidan shunday yaratilganlarki, ular bir-birlariga maftun bo‘ladilar va ko‘p odamlar ulg‘ayib, biror kishi bilan turmush quradilar. Bir kun kelib, Xudo xohlasa, sen unga xizmat qilishni va umringning oxirigacha uni sevishni xohlaydigan, senga umr yo‘ldosh bo‘ladigan kimnidir uchratasan.

Lekin, agar bir kuni sening turmush o‘rtog‘ing xuddi boshqa birovga ham turmushga chiqqandek o‘zini tutishga qaror qilsa, nima sodir bo‘ladi? U boshqa odam bilan uchrashuvlarga chiqishni boshlasa-chi? U shaxs bilan ko‘p vaqt o‘tkazsa-chi? O‘sha odamni quchoqlab, o‘psa-chi? Hatto o‘sha shaxs bilan jinsiy aloqa qilsa-chi? Bu juda

yomon holat bo‘ladi, chunki turmush bitta erkak va bitta ayol o‘rtasida bo‘lishi kerak. Turmush qurban odamlar o‘zlarining turmush o‘rtoqlari bo‘lmagan odam bilan jinsiy aloqa qilishsa yoki biror bir shaxs boshqa birovga turmushga chiqqan kimdir bilan jinsiy aloqa qilsa, bu zino deb ataladi. Biz nafaqat zinodan yiroq bo‘lishimiz, shu bilan birga, yuraklarimizdan bunday xohishni olib tashlashimiz kerak.

Boshqa birov bilan turmush qurban odam bilan jinsiy aloqa qilish jinsiy aloqani noto‘g‘ri ishlatayotgani uchungina emas, shu bilan birga, bu birovdan o‘g‘irlash bo‘lganligi uchun ham gunohdir.

Bolangiz uchun savollar:

1. Dunyodagi ko‘p odamlar Xudoning amrlariga itoat etishmaydi, lekin dunyodagi har bir kishi ularga itoat etishga harakat qilishni to‘xtatsa nima bo‘ladi? Dunyo qanday holatga kelib qoladi? (*U yashash uchun dahshatli joyga aylanadi. U o‘g‘irlik, qotillik va tartibsizlik joyiga aylanadi.*)
2. Zino nima? (*Zino – bu turmush qurban odam o‘zining turmush o‘rtog ‘i bo‘lmagan boshqa odam bilan jinsiy aloqa qilishidir.*)
3. Nima deb o‘ylaysan, odamlar nima uchun zino qilishadi (*Ular o‘zlarining turmush o‘rtoqlari bo‘lmagan boshqa odamga maftun bo‘lishlari va ularga yaqinroq bo‘lishni xohlashlari tufayli zino qilishadi. Ular o‘zları nima xohlashlari haqida ko‘proq va nima to‘g‘ri ekanligi haqida kamroq o‘ylashadi.*)

Ibodat: Xudoyim, nikohni yaratganing uchun Senga rahmat. Zino qiladigan odam aqlsiz ekanligini bilamiz (Hikmatlar 6:32). [Bolangizning ismi] ga donolik bergin, toki o‘z yuragini qanday saqlashni bilsin. Barchamiz nikohni Sen kabi e’zozlashimizga yordam bergin (Ibroniylarga 13:4). Omin.

6-DARS: MENI ZO'RLAMANG

Kirish:

Muqaddas Kitobda ikki inson bir-biri bilan jinsiy aloqa qilganda ular o'rtasida paydo bo'ladigan maxsus rishta nima deb atalishini eslaysanmi? (*Bir tan*)

Turmush qurgan biror kishi turmush o'rtog'i bo'limgan boshqa biror kishi bilan jinsiy aloqa qilishi nima deb ataladi? (*Zino*)

Oldinroq aytib o'tganimday, jinsiy aloqa juda qudratli narsa. U sizni birovga yaqinlashtiradi. Ba'zan odamlar jinsiy aloqa qilishni shu darajada xohlashadiki, bu ularni rostdan ham qabih narsalarni qilishga olib keladi. Keyingi hikoya aynan shu haqda.

Kalomdan o'qish: 2-Shohlar 13:1-2, 6-14

Izoh: Omno'n shoh Dovudning o'g'illaridan biri edi va u o'zining qarindoshi Tamarani sevib qoladi.

Omno'n uni juda chiroyli deb o'ylaydi va u bilan jinsiy aloqa qilishni xohlaydi. Uni bunday xohish qamrab oladi.

Shunday qilib, Omno'n unga yaqilasha olish uchun reja tuzadi. U o'zini kasalga solib, otasidan unga qarash uchun Tamarani yuborishini so'raydi. Ular birga yolg'iz qolishganda, u Tamaraga u bilan jinsiy aloqada bo'lishni xohlashini aytadi. Tamara hayratlanib, unga "Yo'q, aka, meni zo'rlamang! — deydi. — Isroilda bunaqa qilishmaydi-ku! Bunday qabih ishni qilmang!" Lekin, u bunga e'tibor bermaydi. U

Tamara bilan bo‘lishni shunday qattiq xohlardiki, oxiri uni zo‘rlaydi. Zo‘rlash kimdir boshqa birovni, u xohlamaşa ham jinsiy aloqa qilishga majburlashidir.

Tamara o‘z qarindoshi uni aldanganida, jinsiy aloqa qilishga majbur qilganida o‘zini qanday his qilganini tasavvur qila olasanmi? Bu juda ayanchli holat. Afsuski, butun dunyo bo‘ylab yuz minglab ayollar va hatto erkaklar har yili jinsiy zo‘rlanadilar.

Men buni senga aytishim juda ham muhim, chunki agar kimdir seni jinsiy aloqa qilishga majburlashga urinsa yoki agar kimdir sening uyatlari ruxsatlingsiz tegsa, sen iloji boricha tezroq bu haqda menga xabar berishing kerak. Kim bo‘lishidan qat’iy nazar, buni senga nisbatan qilishga urinsa, menga aytishing kerak – u sen sevgan, xuddi oila a’zosidek bo‘lib qolgan odam bo‘lsa ham. Kimdir senga shahvoniy tarzda teginsa yoki seni jinsiy aloqa qilishga undasa, bu to‘g‘ri emas. Sen har doim ularga “Yo‘q” deyishing, bu tarzda teginishlarini yomon ko‘rishingni aytishing kerak. Shunga o‘xhash nimadir sodir bo‘lganda, bu haqda darhol menga xabar berishing kerak, shunda biz buning yana sodir bo‘lishini to‘xtata olamiz. Agar hatto u shaxs senga, “agar aytsang senga yoki sen sevgan biror kishiga ziyon yetkazaman”, deb tahdid qilsa ham, sen menga bu haqda aytishing kerak. Bu sir saqlanadigan narsa emas.

Bolangiz uchun savollar:

1. Omno‘n bilan bunday narsa sodir bo‘lgandan keyin Tamara o‘zini qanday his qilgan? (*U xarob bo‘ldi. Hikoyaning davomida aytildiki, u shu darajada uyatda qolgan ediki, u boshqa hech qachon biron kishiga turmushga chiqmaydi.*)
2. Biror kishi senga biror marta shahvoniy tarzda tegiganmi? (*Bolangiz nima deyishiga diqqat bilan quloq soling.*)

Ibodat: Xudoyim, odamlar jinsiy aloqadan noto‘g‘ri foydalanishganda Sen bundan nafratlanasan, ayniqsa, ular boshqalarni buni qilishga majbur etishganda. Hozirning o‘zida, dunyoda minglab odamlar bunday dahshatli jinoyatni boshdan kechirayotganlarini bilamiz. Biz Sendan zaif va mazlumlargaadolatingni ko‘rsatishingni so‘raymiz (Zabur 81:3). Jamoatgaadolatni izlashga yordam bergen va boshqalar tomonidan zo‘ravonlikka uchraganlarga dalda bergen (Ishayo 1:17). Omin.

7-DARS: QIMMAT BAHO TO'LOV BILAN SOTIB OLINGAN

Kirish:

O

damlar qanday narsa uchun juda ko‘p pul to‘lashga tayyor bo‘lishadi?

(*Bolangiz qanday fikrlar bildirishiga e’tibor bering. Avtomobillar. Uylar. Yaxtalar.*)

Sen avtomobilga o‘xhash biron bir narsa uchun juda ko‘p pul to‘lasang va uni biron kishiga sovg‘a sifatida bersang, keyin u odam mashinani ehtiyotsizlik bilan, devorlarga urilib haydasa, o‘zingi qanday his qilgan bo‘larding? (*Sen bergan juda qimmatbaho sovg‘angni u noto ‘g ‘ri ishlatayotganidan, ehtimol, xafa bo‘lgan bo‘lar eding.*)

Bugun men sen bilan Xudo juda katta to‘lov to‘lab sotib olgan bir narsa haqida gaplashmoqchiman: bu narsa sening tanangdir.

Kalomdan o‘qish: 1-Korinfliklarga 6:18-20

Izoh: Bizning tanamiz Xudo tomonidan berilgan ajoyib sovg‘adir. Xudo tanamizga bog‘liq bo‘lgan juda ko‘p lazzatlarni bergen. U bizga ovqatning mazasidan lazzatlanishimiz uchun til, har xil iforlardan zavqlanishimiz uchun burun, chiroyli narsalarga qaray olishimiz uchun ko‘zlar bergen. Biz, shu bilan birga, sevgan insonlarimizga yaqinroq bo‘lish uchun o‘z tanalarimizdan ularga tegish, quchoqlash va o‘pish uchun foydalanishimiz ham mumkin.

Jinsiy aloqa ham turmush qurgan juftliklar lazzatlanishlari uchun qilinadigan ishdir. U ularni bir-birlariga yaqinlashtiradi. Boshqa narsalardan farqli ravishda, jinsiy aloqa ikki insonni maxsus tarzda bir-biriga bog‘lab, birlashtiradi.

Shuning uchun ham, jinsiy gunoh boshqa har qanday turdag'i gunohdan farqlanadi. Agar biz kimdir bilan jinsiy aloqa qilsak, bundan keyin biz o‘zimizni o‘sha odamga qattiq bog‘lanib qolgandek his qilamiz, lekin agar ular biz bilan turmush qurmagan

bo‘lishsa va keyin bizni tashlab ketishsa, tanalarimiz o‘zini nimanidir yo‘qotib qo‘ygandek his qiladi.

Biz hech qachon tanalarimiz faqatgina o‘yin-kulgu yoki zavqli narsalar uchun deb o‘ylamasligimiz kerak. Tanalarimiz Xudoga tegishli. Agar sen masihiy bo‘lsang, Xudoning Muqaddas Ruhi ichingda yashaydi. Sening tanang Muqaddas Ruhning ma’badidir. Xuddi Eski Ahdda Xudo tosh va yog‘ochdan yasalgan ma’badda O‘zining huzurini namoyon etganiga o‘xshab, hozir ham U O‘zining xalqi ichida yashamoqda.

Masihiylar sifatida, bizning tanalarimiz Xudoga tegishlidir, chunki Xudo bizni sotib oldi. U to‘lagan to‘lov O‘glining o‘limi edi, bu U to‘lay olishi mumkin bo‘lgan eng katta to‘lovdir. Iso xochda gunohlarimiz uchun o‘lganda, faqat o‘lganimizdan keyin jannatga borishimiz uchun emas, tanalarimiz uchun ham to‘lov to‘ladi. Bir kun kelib, Iso qaytib kelganda, bizning tanalarimiz tiriladi va Uning ulug‘vor tanasiga o‘xshagan ko‘rinishda bo‘ladi.

Faqat Xudo tanalarimizni qanday ishlatishimiz kerakligini ayta oladi. U O‘z Kalomida tanalarimizga nisbatan qanday munosabatda bo‘lishimiz kerakligini bizga aytdi. U bizni qimmatbaho to‘lov bilan sotib oldi.

Bolalaringiz uchun savollar:

1. Isoning tirilgan tanasiga o‘xshash ulug‘vor tanaga ega bo‘lish qanday bo‘ladi? (*Bolalaringiz bu haqda qanday o‘ylashiga e’tibor bering. Iso o‘likdan tirilganda shogirdlar nima ko‘rgani haqidagi hikoyalarni va Isoning tanasi qay yo‘sinda o‘zgacha ekanligini ularga eslating. Agar vaqtingiz bo‘lsa, 1-Korinfliklarga 15:3-8 va 42-44ni o‘qing.*)
2. Agar Xudo tanalarimizning Egasi bo‘lsa, ularga qanday munosabatda bo‘lishimiz kerak? (*Ular haqida g‘amxo ‘rlik qilishimiz kerak.*)
3. Xudoning jinsiy aloqaga doir qoidalariga rioya qilish nima uchun muhim? (*Birinchidan, Xudo tanalarimizning yaratuvchisidir. Ikkinchidan, U bizni O‘zi uchun Masihning o‘limi orqali sotib oldi. Uchinchidan, jinsiy gunoh boshqa hech qaysi gunohga o‘xshamagan tarzda bizga ziyon yetkazadi. U bizni boshqa shaxs bilan bog‘laydi. Agar biz o‘sha shaxs bilan turmush qurmagan bo‘lsagu, keyin ular bizni tark etsa, bu o‘zimizni juda yolg‘iz his qilishimizga sabab bo‘ladi.*)

Ibodat: Xudoyim, Sen bizni qimmatbaho to‘lov bilan sotib olgansan. Sen gunohlarimiz uchun xochda to‘liq to‘lov to‘lagansan. Tanalarimizga hurmat bilan munosabatda bo‘lishimizga yordam ber, chunki ular bizga tegishli emas. Biz ishonamizki, bir kun kelib bizning tanalarimiz o‘lmas, ulug‘vor va qudratlil bo‘ladi (1-Korinfliklarga 15:42-43). Ulg‘ayganimiz sari, ko‘zlarimiz, qo‘llarimiz va onglarimizni pok tarzda ishlatishimizga yordam ber. Omin.

Ushbu darslar faqatgina boshlanishdir. Hozir bolangiz jinsiy aloqa va jinsiylik bo‘yicha Xudo nuqtai nazaridagi asosiy tushunchaga ega bo‘lganda, unga bu darslarni eslatib turishingiz va ular asosida “uy” qurishingiz juda muhim.

Muqaddas Kitob bu to’siqni yengib o’tishingizga yordam bersin

Bolangizga bu darslar haqida vaqtি-vaqtি bilan eslatib turish bu tushunchalar uning ongida mustahkam o‘rnashishiga yordam beradi. Buni amalga oshirishning eng yaxshi yo‘llaridan biri – bu Muqaddas Kitobdagi noqulay joylarni qoldirib ketmay, shunchaki, o‘qishdir. Muqaddas Kitobda jinsiy aloqa, nikoh va yaqinlik mavzulariga doir hikoyalar juda ko‘p. Ularni o‘qiyotganda, shunchaki, qanday yozilgan bo‘lsa, shunday yetkazing.

Misol uchun, Ibrohim va Hojar Ismoilni vujudga keltirganda (Ibtido 16-bob), bolangizdan u jinsiy aloqa nima ekanligi va zino nima uchun noto‘g‘ri ekanligini eslashi yoki eslamasligini so‘rang.

Yoqub va Esov vujudga kelganda (Ibtido 25-bob) siz bolangizga qanday qilib urug‘ va tuxum birlashib bolani vujudga keltirishini eslatishingiz mumkin (va hatto ularga bir vaqtning o‘zida qanday qilib bittadan ko‘proq tuxum urug‘lanib, aka-uka egizaklarni vujudga keltirishi mumkinligi haqida ham o‘rgatishingiz mumkin).

Yusuf Po‘tifarning xotinidan qochganda (Ibtido 39-bob), jinsiy vasvasalardan qochishning muhimligiga urg‘u berishingiz mumkin.

Sulaymonning 700 ta xotini va 300 ta kanizaklari haqida o‘qiganingizda (3-Shohlar 11-bob), bolangizga sevgi yoki jinsiy aloqa yuragimizni Xudoga itoatkorlikdan yiroqlashtirishiga yo‘l qo‘ymaslik qanchalik muhimligini eslatishingiz mumkin.

Aslida, Muqaddas Kitobning har bir kitobida jinsiy mavzularga ishora qilingan yoki ular haqida aniq gapirilgan. Muqaddas Kitob jinsiy mavzuni hikoyaga kiritgan bo’lsa, siz ham uni suhbatlaringizga kriting.

Nasihat beriladigan fursatlarni topish

Bolangizga jinsiy qadriyatlar haqida eslatishni har kungi hayotiy fursatlarda ham amalga oshirish mumkin.

- Bolangiz har doim o‘z tanasi haqida nimanidir o‘rganib boradi. Bu o‘rganishlardan suhbat uchun imkoniyatlar sifatida foydalaning.
- Agar televizorda, ko‘rsatuv bo‘ladimi yoki yangiliklarmi, jinsiy mavzularga tegishli nimadir ko‘rsatilsa, o‘z izohingizni qo‘shganingizga ishonch hosil qiling. Agar jinsiy axloqsizlik ijobiy bo‘yoqda tasvirlansa, bolangizdan “ular buni namoyish etishlarida qanday noto‘g‘rilikni sezyapsan?” deb so‘rashni unutmang.
- Nikoh to‘ylari va homiladorliklar ham bolangizga jinsiy aloqa va nikohning yaxshi ekanligi haqida eslatishga yaxshi imkoniyatlardir. Homilador ayolni ko‘rganingizda, bolangizdan “chaqaloqlar qanday vujudga kelishi esingdami?” yoki “Seningcha, ana u ayolning qornidagi bolasi hozir qanchalik katta?” deb so‘rashingiz mumkin.
- Bolangiz o‘z do‘sstaridan jinsiy aloqa haqida noto‘g‘ri ma’lumot olgan bo‘lsa, qo‘rmang. Agar bolangiz “Birinchi marta jinsiy aloqa qilganda, homilador bo‘lish mumkin emas, deb eshitdim” kabi so‘zlarni aytsa, shunchaki, ularni tuzatib javob bering. Bu nasihat beriladigan yana bir ajoyib fursatdir.
- Hayvonlarning o‘zini tutishi ham bolalariningizga jinsiylik haqida eslatish uchun yana bir imkoniyat yaratib beradi. Agar bolangiz mакtabda hayvonlarning qovushish odatlari haqida o‘rganayotgan bo‘lsa, yoki agar bolangiz hayvonot bog‘ida hayvonlarning qovushayotganini ko‘rsa, yoki uy hayvonlaringizni “shu bilan shug‘ullanayotgan holatda ko‘rib qolsangiz”, bu imkoniyatlardan bolangizga o‘rganganlarini eslatish uchun foydalaning.

Internet javobgarligi juda muhim

Ko‘pgina masihiy ota-onalar Internetni Filterlash haqida bilishadi. Bu bolalaringizni pornografiya va boshqa jinsiy onlayn axborotdan himoya qilishni boshlash uchun muhim joy.

Bolalar ulg‘aygani sari, ularni nafaqat zararli yoki vasvasaga soluvchi onlayn rasm yoki videolardan saqlashimiz kerak, shu bilan birga, ulardan o‘z ko‘zlarini saqlashga tayyorlashimiz ham kerak. Buni amalga oshirishning Internet Javobgarligi dasturidan foydalanishdan ko‘ra yaxshiroq yo‘li yo‘q. Bolangiz onlayn kirgan har qanday joylarni kuzating va uyda internetdan qanday qilib yaxshi foydalanish haqida doimiy suhbatlar olib boring. Bu unga qaysi saytlarga onlayn kirgani haqida ikki marta o‘ylashlariga yordam beradi va uni o‘zi uchun o‘zi qo‘riqchi bo‘lishga tayyorlaydi.

Ahdlangan Ko‘zlar (Covenant Eyes) da kompyuterlar, telefonlar va planshetlar uchun Javobgarlik va Filterlash funksiyalari bor. THETALK promo kodidan foydalangan holda ro‘yxatdan o‘ting va birinchi oy bu dasturdan bepul foydalaning.

9-11 yoshlardan keyingi davr

O‘n yoshdan o‘n ikki yoshgacha bo‘lgan bolalar uchun jinsiy tarbiya haqidagi boshqa darslar juda muhim. Bu darslar bolalarning tanalarida va onglarida yuz berayotgan o‘zgarishlar, masturbatsiya (ayniqsa, uning shahvoni hirs va orgazmga aloqasi), tungi bo‘shanish (ehtilom) lar, oral (og‘iz orqali bo‘ladigan) jinsiy aloqa va jinsiy yo‘l bilan yuqadigan kasalliklar haqidagi suhbatlardan iborat bo‘lishi va bular bilan cheklanib qolmasligi kerak. Kalomiy darslar o‘z yuragini qanday asrash (Hikmatlar 4:23) va ko‘zlarini qanday saqlash (Ayub 31:1), vasvasadan qanday saqlanish (Hikmatlar 7-bob) hamda sevib qolsihning chiroyi va qudrati (Qo‘shiqlar 3:5) ga doir mavzularni o‘z ichiga olishi kerak.

Ota-onalar balog‘atga yetayotgan o‘smir farzandlariga ular boshdan kechirayotgan o‘zgarishlarni tushunishlari va ularni yo‘naltirishga yordam berishlari kerak. Bu paytda, suhbat mavzulari uchun hech narsa “chegaradan tashqarida” bo‘lmaydi.

Ota-onalar jinsiy aloqa haqidagi to‘g‘ri ma’lumotlarning, xususan, Xudo jinsiy uyg‘onishni yaxshi narsa sifatida yaratgani (Hikmatlar 5:19; Qo‘shiqlar 1:2), lekin shahvoni hirs qattiq qarshi turilishi kerak bo‘lgan gunoh ekanligi (Matthew 5:27-

28) haqidagi shunga o‘xshash haqiqatlarning manbasi bo‘lishda davom etishlari kerak. Ota-onalar o‘z farzandalariga uchrashuvlar va xushtorlik qilishlar, oral jinsiy aloqa va “tashqariga chiqarish”ning boshqa ko‘rinishlari, hamda pornografiya va ommaviy axborot vositalaridagi tanlovlardan haqida yo‘l-yo‘riqlar berishlari va chegaralar qo‘yishlari kerak.

Unutmaslik kerak bo’lgan va’da

Hikmatlar kitobi, ayniqsa yoshtar uchun yozilgan bo‘lib, o‘z o‘quvchilarini shahvoniy havas va oson jinsiy aloqa haqida ko‘p marta ogohlantiradi. Lekin uning o‘quvchilarga ular jinsiy gunoh tuzoqlaridan saqlana olishlari haqida va’da beriladi. Bu tuzoqdan qanday saqlananamiz?

... otang nasihatlariga qulog sol,
onang o‘gitlarini rad etma,
ularni doim yuragingda saqla,
bo‘yningga taqib ol.

Yurganingda ular senga yo‘l ko‘rsatadi,
uxlaganingda qo‘riqlaydi,
uyg‘oqligingda senga gapiradi.

(Hikmatlar 6:20-22)

Dadil bo‘ling. Sizning so‘zlariningiz qudratga ega. Sizning buyruqlaringiz hayot bag‘ishlaydi. Sizning ta’limotlaringiz o‘ta muhim. Yillar o‘tib, ovozingiz aks-sadolari vasvasaning hatto eng qorong‘i burchaklarida ham farzandlaringizni himoya qiladi.

IZOHLI LUG'AT

Anal teshigi: Odamning orqasidagi axlat chiqariladigan teshik

Bachadon: Ayol tanasidagi mushakli a'zo bo'lib, unda bola tug'ilishdan oldin rivojlanadi

Bachadon bo'yni: Ayol bachadonining ingichka ochilish yo'li

Bachadon naychalari: Tuxumlarni tuxumdonlardan bachadonga olib boradigan bir naychalar juftligi

Bir tan: Muqaddas Kitobda jinsiy aloqa qilish orqali odamlar o'rtaida yuzaga keladigan o'ziga xos bog'liqlikni tasvirlash uchun ishlatilgan atama

Blastotsista: Suyuqlik bo'shlig'i atrofini qoplagan hujayralarning yaqona qavatiga ega bo'lган embrion (homila)

Bo'linish: Hujayralarning yangi hujayralarni vujudga keltirish uchun bo'linish harakati

Eyakulyatsiya (Ixtilom): Olatdan spermaning chiqishi

Embrion (homila): Ona qornidagi bola hayotining ilk bosqichi

Ereksiya: Erkak olatining qattiq va cho'zilgan holati

Kindik ichakchasi: Tug'ilмаган bolani yo'ldosh bilan bog'lab turadigan uzun, ingichga naycha

Morula: Blastotsist bo'lishdan oldin zigotaning bo'linishi orqali vujudga keladigan hujayralar guruhi

Moyaklar: Erkakda sperma va erkak gormonlarini ishlab chiqaradigan bir juft a'zolar

Moyak xaltasi: Erkak moyaklarini qoplagan teridan iborat xalta

Olat: Erkak tanasining old qismida joylashgan, jinsiy aloqa qilish va siydkni chiqarish uchun ishlatiladigan a'zo

Ovulyatsiya: Yetilgan tuxumning tuxumdondan chiqishi

Qin: Bachadondan tananing tashqarisiga olib boradigan yo'lak

Qovuq (siydk pufagi): Siydk tanadan chiqib ketishidan oldin uni saqlab turadigan tana a'zosi

Siydik yo'li: Siydk pufagidan tananing tashqarisiga qarab harakatlanadigan naycha

Sperma: Olat orqali eyakulyatsiya qilingan (bo'shangan) va urug'lardan iborat bo'lgan yopishqoq, oqish suyuqlik

Tuxum: Tuxumdonlarda ishlab chiqariladigan va urug' bilan birlashib, bolani vujudga keltiradigan hujayra

Tuxumdonlar: Ayolda tuxumlar va ayol gormonlarini ishlab chiqaradigan bir juft a'zolar

To'g'ri ichak: Ovqatni hazm qilishga yordam beradigan va axlatni chiqarishdan oldin saqlaydigan katta ichakning oxirgi qismi

Urug': Moyaklarda ishlab chiqarilgan va tuxum bilan qo'shilib bolani vujudga keltira oladigan hujayra

Urug'lanish: Zigitani vujudga keltirish uchun urug'ning tuxum bilan birlashish jarayoni

Urug' yo'li: Urug'ni moyaklardan olatga olib boruvchi kanal

Xudo surati: Insoniyatning Xudo bilan maxsus aloqasini va uning Xudo bilan o'ziga xos o'xshashligini tasvirlash uchun Muqaddas Kitobda ishlatilgan atama

Yo'Idosh: Bola bilan birga shakllanadigan va tug'ilмаган болани озуқа билан та'minlaydigan a'zo

Zigota: Urug'langan tuxum; tuxum va urug'ning qo'shilishi orqali vujudga kelgan yagona hujayra

Zino: Turmush qurgan shaxs va uning turmush o‘rtog‘i bo‘lмаган босхqa
shaxs o‘rtasidagi jinsiy aloqa